

KAS KĄ APGAUS

NAUJOS NUOTAIKOS VAKARŲ - RYTŲ SANTYKIUOSE

Gyvendamas Amerikoje -- tokiam dideliame ir su tiek daug savų rūpesčių krašte -- dažnai užmiršti, kad dar yra likusi, daug didesnė pasaulio dalis, kuri irgi nestovi vietoje. Į ją atsigrįžti jau vėta vien dėl to, kad esama ženklių apie nuotakų pasikeitimą, kurios galėtų ilgesniams užantspauduoti dabartinę situaciją ar su kelti naujus sąjūdžius, vedančius prie labai idiosios raidos plėtotės.

Konkrečiai kalbant, Maskva stovi ant didžiausio savo laimėjimo slenksčio: visi jos užgrobimai Rytų ir Vidurio Europoje gali būti labai greitai pripažinti ir "oficialiai". Antra vertus, tame laimėjime slypi ir vėlesnio pralaimėjimo sėkla. Prie susidariusios padėties "de jure" pripažinimo veda sutarimas, kad jėga jos keisti nėra prasmės, nes kilęs karas gali būti tikra to žodžio prasme "paskutinis karas", vedas visą pasaulį prie sunaikinimo. JAV ir Sovietų Sąjunga turi tiek atominių užtaisų ir priemonių jiems nugabenti į taikinius, kad jų jau neįmanoma vienu smūgiu sunaikinti puolant iš pasaly ir todėl toks užpuolimas neturi prasmės. Tokia išsiviepatavusi nuomonė veda prie Helsinkioje prasidėjusio pasitarimo apie atominių ginklų apribavimą -- SALT: Strategic

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Arms Limitation Talks -- pasisiekimo. Nors jei JAV nei sovietų delegacija neduoda jokių konkrečių žinių apie tą pasitarimą, iš abiejų pusių pareiškiama arba "atsargus optimizmas" (amerikiečių) arba "nusiivylimas" (sovietų). Lygiagrečiai atsipalaidavimo nuo įtemptų nuotakų ieškoma santykiuose tarp NATO ir Varšvos paktą bei abiejų Vokietijų.

Ciniškai žiūrint, abi pusės ieško progos kitą apgauti. Sovietai nori, kaip sakėme, susidariusią padėtį išnaudoti savo užkariavimo "de jure" pripažinimui. Tą geriausiai pailiustruoja naujo V. Vokietijos kanclerio W. Brandto pastangų atgarsiai iš Rytų pusės. Kad sudarius, geresnę atmosferą Vokietijos vyriausybė, kaip žinia, pasirašė atominių ginklų neplatavimo sutartį, kuria atominiai ginklai leidžiami tik tiktoms valstybėms, kurios juos turi. Pasirašymas, reikia neužmiršti, dar nėra ratifikacija t.y. išstatymų leidžiamos institucijos (seimo) sutarties patvirtinimas. Tik pasikeitimas ratifikacijomis įgalina sutartį. Iki šiol 90 valstybių tą sutartį pasirašė, bet tik 22 ratifikavo.

Pakartodami jau savo ankstyvesnį išpareigojimą neįsigyti atominių ginklų, vokiečiai norėjo išsklaidyti sovietų propagandos teigimus apie jų revanšo norą. Bet kai Brandtas pasiūlė Rytų Vokietijai susitarti dėl didesnės susisiekimo laisvės tarp abiejų Vokietijų, atsakymas iš anos pusės buvo toks, kad toks susitarimas gali būti pasiektas tik "auf der Grundlage gegenseitigens Anerkennung und Achtung der Souveranität", atseit, abi vokiečių valstybės turėtų pripažinti kitos pusės suverenumą ir... savo krašto padalinimą. Žodžiu, pirmiau pripažinkite, o paskui pažūrėsim.

Aiškinama, kad tokio pripažinimo nori ne tiek sovietai, kiek jų pakalikas Rytų Vokietijos valdovas Ulbricht, kuris bijo, kad glaudesni santykiai tarp abiejų Vokietijų likviduos jo režimą. Tačiau šiomis dienomis įvykusi Varšuvos paktą konferencija jo pažūrai pritarė, aiškindama, kad "taika ir saugumas reikalauja, kad visos valstybės pripažintų (Rytų Vokietiją) pagal tarptautinę teisę ir legalizuotų Europos valstybių sienas". Atseit, tai yra sąlyga visiems kitiems pasikalbėjimams.

Vakaruose viliamasi,

kad sovietams reikalingi geresni santykiai su Vakarų Europa dėl kiniečių grėsmės, tačiau ta grėsmė dar nėra tokia didelė, kad sovietus sustabdytų nuo pirmųjų laimėjimų reikalavimo. Pavojus slypi tame, kad Vakarai gali nusileisti, tikėdamiesi evoliucijos Sovietijoje, tačiau savo nuolaida sovietų apetitą nesumažins, bet tik padidins.

Mirė Adomas Galdikas

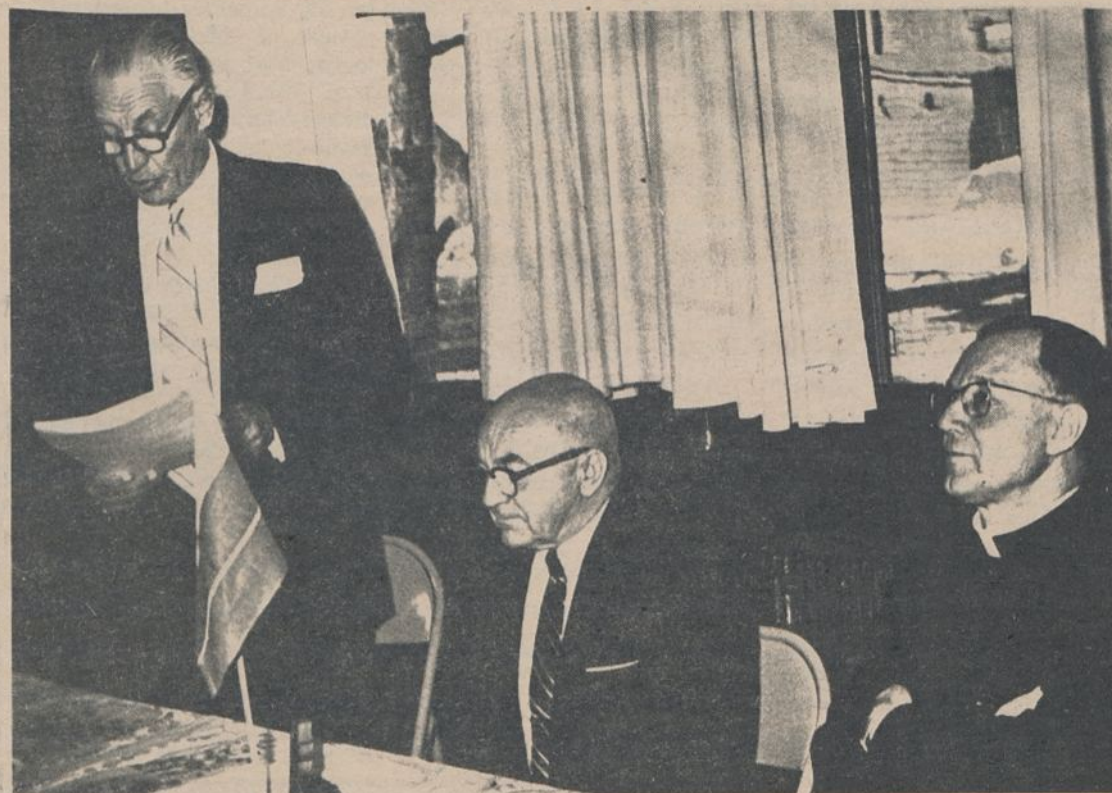

Praeitą sekmadienį, gruodžio 7 d. New Yorke mirė dailininkas Adomas Galdikas, sulaukęs 76 metų amžiaus.

Našlei Magdalenai Galdikienei skausmo valandoje reikiame užuojautą ir kartu su visais liūdimis, netekus mūsų tautos žymaus dailininko.

BALTŲ KULTŪROS DIENOS

Lapkričio 20-24 d. Saarbrücken, Saaro krašto sostinėje, įvyko "baltų kultūros dienos", surengtos Baltų Draugijos Vokietijoje. Tarp kitų eksponatų buvo išstatyti lietuvių grafikų kūrinių, be to, savo medžio drožinius išstatė S. Motūzas Lietuvių vokiečių sekcijos pirmininkas W. Banai-

VLIKO simpoziumo, įvykusio lapkričio 30 d. New Yorke, prezidentas, iš kairės: prof. S. Žymantas, Vliko vicepir. S. Lušys ir prel. L. Tulaba.

IS VLIKO SIMPOZIUMO

PRAGIEDRULIAI IR ŠEŠĖLIAI TARPTAUTINIO GYVENIMO VYKSME

Emilija Čekienė

Š.m. lapkričio 30 dieną. Tėvų pranciškonų namuose, Highland Blvd., Brooklyn, New York įvyko VLIKO suorganizuotas simpoziumas. Atidarė VLIKO tarybos pirm. dr. B. Radziva-

nas ir pakvietė vadovauti vicep. S. Lušį kuris trumpai apibūdino simpoziumo tikslą ir supažindinęs dalyvius su prelegentais prelatu L. Tulaba ir prof.

Šis turėjo pasikalbėjimą su spaudos atstovais, o vokiečiai tos sekcijos pirmininkas dr. H. J. Dahmen vadovavo meninei daliai. Dr. A. Gerutis, Baltų Draugijos centro valdybos vicepirmininkas, laikė viešą paskaitą apie "Tautų apsisprendimas ir baltų tautos". Iškilmingame akte kalbėjo Saaro krašto darbo ministeris P. Simonis, kuris globojo visą rengimą.

"Baltų kultūros dienos" susilaukė gyvo atgarsio tiek visuomenėje, tiek spaudoje bei radijo. Prie dienų rengimo prisidėjo "Aktion Freier Staatsbürger", kuri propaguoja laisvą tautų apsisprendimą Saaro krašte.

Šveicarijos dienraštis "Gazette de Lausanne" paskelbė išsamų straipsnį apie Baltijos valstybių būklę sovietų okupacijoje. Straipsnyje pareikšta gilių simpatijų baltų tautos ir pabrėžta, kad tos tautos nėra išsižadėjusios vilties vėl atgauti laisvę.

S. Žymantų pakvietė juos į prezidentūrą.

Prel. L. Tulaba svečias iš Romos, buvęs Vilniaus kunigų seminarijos steigėjas ir rektorius, dabar Šv. Kazimiero kolegijos rektorius Romoje, Italijoje, savo paskaitą pavadino "Pragiedruliai ir šešėliai tarptautinio gyvenimo vyksme". Jis išdėdino, kad tarptautinio gyvenimo raida turi savo veiksmus, kuriuos galima pavadinti ekonominiais, politiniais, rasiniais ir tautiniais interesais. Jis kalbėjo:

Ekonominiai interesai visada ir visur yra svarbus veiksnys, bet ypač jis stipriai reiskiasi tarptautiniame gyvenime. Ekonominiai interesai neretai lemia politinius sprendimus: pastumia į susitarimus, arba iššaukia konfliktus. Ekonominiai interesai sukuria vergijas ir kolonijas, iššaukia nesantį karus. Štai patvirtina visa žmonijos gyvenimo praeitis. Štai greičiausiai parodys ir ateitis.

Politiniai interesai dažnai yra susiję su ekonominiais interesais, bet tiesioginiai politiniai interesai savo pradžia ir pabaigą -- alfa ir omega turi valdymo galioje. Galybės, viešpatavimo troškimas yra variklis kaip individualiniame, taip ir bendruomeniniame; kaip tautiniame, taip ir tarptautiniame gyvenime. Politiniai interesai, siekiai ir ambicijos sukuria didžiulias imperijas, pagimdė žymiuosius imperatorius ir garsiuosius valstybininkus. Iš kitos pusės politiniai interesai buvo ir yra su stije su pavergimu, išnaudojimu, nekalto mis aukomis.

Rasiniai interesai visais laikais sudaro žmonijai problemas, bet dabar pradeda itin pūsti juodoji rasė, sakė jis. Tautiniai interesai darosi gyvesni ir mums lietuviams, kai tauta pavergta ir kai šimtai tūkstančių jos vaikų gyvename išblaškyti, yra ypatingai jautiami, yra gyvybinės reikšmės. Bet, pabrėžė kalbėtojas, kad tarptautinio gyvenimo raidai turi daug ir didelės įtakos taip pat ir ideologiniai veiksniai. Prelegentas atskirai išsamiai apibūdino krikščioniškąją ideologiją, masonerią, marksizmą ir islamizmą. Didžiausias priešas šiandien ne tik musul, bet ir visos žmonijos yra komunizmas, todėl jį plačiau ir paminėsiu iš kalbėtojo paskaitos, kurį jis taip nušvietė:

"Komunizmas tikrumoje yra radikalinė marksizmo forma. Marksas su Engelsu yra laikomi tikraisiais komunizmo ideologais. Leninas, Stalinas ir kiti yra tik Markso ir Engelo nurodytų principų pritaikintojai komunizmo istorinėje raidoje. Beato dairinė ir bekompromisinė kova prieš kapitalizmą ir prieš religiją, ypač krikščioniškąją; su nieku nesiskaitanti ir nieko nepaisanti proletariato diktatūra, tai komunizmo alfa ir omega -- pradžia ir pabaiga, siekimas ir realybė, bet ne galutinis tikslas. Kaip masonerijos ir aplamai marksizmo, taip ir komunizmo galutinis bei tolimesis tikslas yra pasaulio užvaldymas. Vadinasi ir komunizme yra žydiško mesianizmo. Nenuostabu todėl, kad komunizmas įkvėpė ir pirmieji bei pagrindiniai vykdytojai buvo Trockiai, Zinoviečiai, Kamieniečiai, Kaganovičiai, Erenburgai, Jaroslavskiai, Bela Kuhn ir kiti žinomi Izraelio giminės vaikai.

Komunistinis marksizmas rado daug didesnę pasisekimą už socialistinį marksizmą. Tai gal iš dalies dėl istorinių aplinkybių, bet taip pat dėl taktinių ir psichologinių motyvų. Masėms daugiau imponuoja kumštis, negu idealas. Neapykantą sužadinti tuose, kurie kenčia neteisybę, yra daug lengviau negu įkvėpti meilę ar raginti prie kantrybės. Išalkusią minią lengviau sužavėti duonos, negu dangaus pažadais. Komunistiniai apaštalai buvo geri psichologai ir gudrūs propagandistai. Iš kitos pusės fizinė jėga ir jos be jokių varžtų naudojimas atidarė plačią vartus komunizmui į laimėjimų kelią. Ir laimėjimai yra tikrai dideli. Jie jaudina ir gąsdina visą žmoniją. Jie ve-

(Nukelta į 2 psl.)

Dalis svečių New Yorke suruoštame Vliko simpoziume. Pirmoje eilėje iš kairės sėdi: prof. S. Žymantas, J. Audėnas, gen. konsulas A. Simutis, B. Sidzikauskienė ir LLK pirm. V. Sidzikauskas.

L. Tamošaičio nuotrauka

IS VISO PASAULIO

* DUBČEKAS, buvęs Čekoslovakijos kompartijos galva, yra susirgęs paslaptine liga po to kai grįžo iš Maskvos, Kiekvieną savaitę jis lankosi partijos sanatorijoje Prahoje. Kalbama, kad jis serga leukemija.

* SOVIETAİ, kurie kas mėnesį išduoda 275 žydams vizas emigruoti į Izraelį, staiga sustabdė vizų davimą. 80,000 žydų, prašiusių išvažiavimo vizos, dabar yra įtariamųjų sąrašė.

* AMERIKOS valstybės sekretorius William Rogers, kuris Paryžiuje tarėsi su Prancūzijos prezidentu ir užsienio reikalų ministru, patenkintas kelionės rezultatais. Būdamas Briuselyje jis pareiškė, kad JAV ir toliau Europoje laikys savo karines pajėgas, bet kartu bandys pasiekti susipratimo su Sovietų Sąjunga ir savo sąjungininkais.

* KINAI paleido du amerikiečius jachtininkus, kurie vasario mėn. su savo jachta plaukė iš Hong Kongo įplaukė į Kinijos vandenį ir buvo suimti. Jie turėjo pasirašyti atsiprašymą.

* AMERIKOS erdvės pareigūnai sako, kad visata gali būti kelis kartus didesnė negu buvo manoma ir ji nėra uždara, bet atvira ir galinti plėstis be galo. Savo nuomonę remia žiniomis, kurios gautos iš jaumetų skriejančios astronominės observatorijos, kuri tyrinėja žvaigždyną.

* ITALIJOJE 12 milijonų žmonių serga azijatinu gripu. Prancūzijoje taip pat siaučia ši epidemija.

laiškai Dirvai

NEREIKALINGAI SUSIJAUDINO

Draugas gruodžio 1 d. atspausdino Juliaus Smetonos laišką, kuriame jis paliečia Dirvą. Jis rašo: "Nors laiškai 'Dirvai' tėra skaitytojų pasisakymai, o ne jos leidėjų nuomonė, vis dėl to 'Dirva' už laiškų turinį ir formą yra atsakinga lygiai, kaip ir būtų atsakinga už savo skiltyse paskelbtą netiesą. Tad, be abejo, 'Dirva' yra atsakinga už Anio Ruko laišką, kuris yra užgaulus, grubus ir sykiu juokingas".

Dabar pažiūrėkime, kaip tas atsitiko. Kai dr. Degesys iškėlė Dirvoje klausimą apie turinio pagerinimą, tai be kitų skaitytojų atsiliepė ir A. Rukas. Jis rašė (cituoju):

"Mano pageidavimas, kad Dirva pirmoj vietoj lietuviybės laikytųsi, o tik po to kiek pripuolamai katalikybę vaizduotų. Mažai mūsų tautai katalikybė daug labai daug žalos pridarė ir tebedaro. Pažangiai nusiteikusiame lietuviui tėvynainiui katalikybės liaupsinimas tiek mielas, kiek bolševikybės. Katalikybė tegalima vaizduoti neišgiamai arba bandant atitraukti nuo Vatikano sutautint, pritaikant prie tautos reikalų".

Man atrodo, kad Dirvos skaitytojas perskaitęs ką tik čia pacituotą laišką neris jokio užgauliojimo, grubumo bei juoko. Bereikalo J. Smetona gasdino Dirvos leidėjus.

Toliau J. Smetona Drauge savo laiške dar taip rašo: "Šitoks išsi-reiškimas pirmų pirmiausia prieštarauja tautinei ideologijai, kuri, siekdama lietuvių tautos laisvės ir gerovės, remiasi krikščioniškos pasaulėžiūros principais. Antra, jis ižeidžia lietuvių katalikus, kurie dar ir šiandien sudaro lietuvių tautos didžiąją dalį. Nejaugi 'Dirva' nesupranta, kad tokių laiškų talpinimas žemina jos standartą, užgauna didelę jos skaitytojų dalį ir sukelia įtarimą, ar tik prie redakcijos nėra prisiliejęs koks Melchijoras Putelė?"

J. Smetona visur Dirvą ima į kabutes. Mano supratimu, kad Dirva spausdindama tokius ir panašius laiškus tik pakelia standartą, savo vardą. Bet J. Smetona su tokiais savo laiškais tik gadina savo vardą. Jei jau yra atsiradęs toks Melchijoras Putelė tai tik ne Dirvos patalpose... bet jo reikia ieškoti kitur.

Susidariau įspūdį, kad Julius Smetona rašydamas apie krikščionišką moralę, apie ižeidimą lietuvių katalikų, visai pamiršo netolimą mūsų tautos praeitį, kuri buvo daug grubesnė, juokingesnė ir tiesiog nenormali. Ne viena gerą ir nuosirdų lietuvių kataliką ne tik užgavo, bet ir nuo bažnyčios atstūmė.

Trumpai prisiminkime tuos nenormalumus, kai kunigams buvo uždrausta šventinti tautininkų, jaunlietuvių ir

kai kur net šaulių vėliavas. Ar tai buvo krikščioniška? Ar tai buvo suderinta su morale? Kas dėjos, kai buvo pradėta svarstyti civilinės santuokos įstatymas? Šiandien net katalikiškiasias kraštas Italija, kur gyvena Bažnyčios galva išvedė tą įstatymą. Arba pažiūrėkim, kas šiandien dedasi su lietuvių kat. kapinėm Chicagoje?

Keičiasi laikai, keičiasi ir žmonės. Vidurio srovės žmogus išėjo ginti tų principų, kurie prieš 30 metų jį koneveikė, su žeme maišė. Ar ne juokinga? Mano supratimu, niekas ne turi teisės koneveikti žmogaus, kuris turi kitokių religinių įsitikinimų. Jis turi pilną teisę tai pareikšti spaudoje. Ir J. Smetonos tvirtinimas, kad tautinės minties laikraštis neturėtų spausdinti tokių pasakymų, atrodo yra daugiau negu visiškai nesupratimas.

Juozas Jurevičius

KUR HANAU STOVYKLOS ALBUMAS?

Dirvoje Nr. 91 V. Šarka teiraujasi: Kur dingio Hanau lietuvių stovyklos albumas. Jis rašo, kad užklausta B. Survilienė nurodžiusi, jog "Survila manydamas, kad greit negalės išvažiuoti į Ameriką, perdavė kam tai, rodos, K. Morkūniui nuvežti į Ameriką ir perduoti Lietuvių Tarybai. Tačiau tikrų žinių B. Survilienė duoti negali, nes jau neprisimena gerai".

Turiu pareikšti, kad būdamas Hanau lietuvių komiteto sekretorium ir komendantu artimai bendradarbiau su komiteto pirm. A. Survila, bet jis man niekada nepriminė, kad turįs paliktą V. Šarkos Hanau stovyklos albumą globoti ir man išvažiuojant į Ameriką 1952 m., A. Survila neįdavė jokio albumo.

Vieną ką galiu pasakyti, kad kartą lankydamasis pas tėvą Bernatoni Dieburge, ant jo rašomojo stalo mačiau didoką albumą. Susidomėjau ką jis deda į tokį storą albumą.

— Jei įdomu, vartyk! Čia atsiveria visas Hanau lietuvių stovyklos kultūrinis gyvenimas ir žinoma, visos buvusios "valdžios", — pasakė man Tėv. Bernatonis ir paprašė manęs prie progos atsiųsti savo nuotrauką, nes su paskutiniu albumo lapu užverčiamas stovyklos gyvenimas. Bet iki šiai dienai vis neprisirengiau pasiųsti jam savo nuotraukos.

Karolis K. Morkūnas, Cleveland

VYRŲ KALTINIMAS ŽMONOMS...

Gerai, kad E. Čekienė turi laiko ir noro smulkmeniškai, įvairiais faktais ir citatom atremti vyrų kaltinimus žmonoms: esą jos neleidžia vyrams veikti kultūrinėje ir visuomeninėje plotmėje. Mano nuomone, bet kuris protingas žmogus, skaitęs laikraščius ar dalyvaujantis lietuviškame veikime, mato padėtį visai kitoje šviesoje — moterų naudai. Jau vien mūsų liaudies išmintis: "moteris išlaiko tris na-

Pragiedruliai...

(Atkelta iš 1 psl.)

kia ir neretai lemia tarptautinio gyvenimo raidą.

Komunizmas pasiekė aukščiausio savo triumfo betarpėje antro pasaulinio karo pabaigoje. Šio laimėjimo komunizmas pasiekė ne tiek politine ideologija, kiek politiniais interesais. Daugelis pasuko komunizmo keliu ne kad jo idėjomis žavėjosi, bet kad jis žadėjo geresnį, patogesnį gyvenimą. Nemaža atstojai po komunizmo vėliava ne kad komunizmas būtų širdžiai artimas, bet kad jis savo rodoma galybe kėlė baime ir atrodė turįs užtikrintą ateitį. Komunizmui daug kas pasitarnavo, kai beatodairiškai apie jį ir jo grėsmę kalbėjo. Ir šiuo metu komunizmas ne tiek savo idėjomis, kiek savo fizine ir politiniu interesu galia išlaiko turimas pozicijas, o kai kur gal dar ir sustiprina. Komunizmas, tiesa, dar galingas ir įtakingas, bet jau išgyvena krizę. Ši krizė visų pirma yra ideologinė.

Kiekviena ideologija, kuri nesiremia amžinąja tiesa, kuri tėra vien žmogaus proto kūrinys, nėra ir negali būti pastovi ir ilgai tęsianti. Ši dalis yra ir komunizmo. Komunizmo idėjos yra žemiškos ir beveik išimtinai neigiamos. Todėl jos negali ilgai tęsėti. Jos keičiasi su žmonėmis ir su gyvenimu. Nuo pat pradžios komunizme reiškesi ideologinių skirtumų: Leninas ir Trockis, Stalinas ir Chruščiovas, Brežnevai ir Mao Tse Tung skelbė ir skelbia savas teorijas, savus komunizmo principų aiškinimus.

Komunizmas tačiau nesiriboj vien tik ideologine krize, jis pamažu įeina ir į politinę krizę.

Kylantis gerbūvis ir švietimas kaip socializmui, taip ir komunizmui sudaro didelį pavojų. Lengva valdyti tamsią ir išai-

mo sąsparas, o vyras tik vieną", daug pasako. Eikim toliau prie civilizuo-to vakarų pasaulio: "užpakaly kiekvieno didelio (ne ūgiu) vyro stovi ma-žytė moteris, kuri įpa-darė dideliu". Tik pasi-skaitykit garsių pasaulio skiatykit garsių pasaulio linio mąsto žmonių bio-grafijas: W. Churchillio, gen. D. Eisenhowerio, H. Fordo ir kitų, visi jie daug kredito duoda savo žmonoms.

Tik, mūsų dvasios li-liputams reikia pasilipti ant žmonių galvų, kad aukščiausi išskiltų, kaip pa-sakėčioje "Paukščių kara-lius"; tik mažiukams reikia suniekti žmonas net per LAIKRAŠČIUS; reikia užpūsti žmonos žvakę, kad jo šviesiau degtų...

Vargšai jūs dvasios kolchozninkai, jei tokias prastas, niekam tikusias, bet jums įsakymus duodančias žmonas gavot, tai nors nesiskelb-kit per laikraštį ir prisi-minkit kitą lietuvišką perlą "pagal Jurgį ir ke-purę"...

Valerija Irliekienė

kusią minią. Užtenka tik duos ir lazdos, Sunku tačiau pa-tenkinti tuos, kurie paragauja gerbūvio, kurie mato ir supran-ta, jog galėtų gauti daugiau ir turėti geriau. Su šiais sunki-mais komunizmas visur susitin-ka, o rytoj, pažangai ir gerbū-viui vis didėjant, jų sutiks dar daugiau.

Kelia komunizmui sunkumų ir įvairūs politiniai interesai. Jų centre yra Izraelio ir ara-bų kraštų konfliktas. Kaip esa-me jau minėjė, politiniai inte-resai lenkia Sovietų Sąjungą sto-vėti arabų pusėje. Tuo ji laimi politinių pozicijų Artimuose Rytuose ir Viduržemio jūros srityje. Bet tuo pačiu Sovietų Sąjunga ir jos satelitai nusto-ja galingos pasaulio žydų pa-ramos. Žydų tauta komuniz-mui nuo pat pradžios buvo le-mianti. Jos netekti, reiškia daug netekti. Tiesa, žydai, bent šiuo metu, nenori atsiskirti komuniz-mo, bet jie yra aiškiai priešin-gi Maskvos politikai. Jie tat pra-deda veikti pačiam komunizme prieš Maskvos direktyvas. To-kiu būdu atsiranda trynimasis ir skaldymasis pačiame komu-nizmo viduje. Atsiranda stali-nistai ir progresistai; maskvi-niai ir kinietiškieji komunistai. Šitai neabejotinai silpnina komu-nizmo galią ir įtaką pasaulyje.

Sunkina komunizmui kelią taip pat rasiniai ir tautiniai inte-re-sai. Kinijos kivičiai su Sovie-tų Sąjunga turi savo pagrindą ne tiek ideologiniuos nesutarimuose, kiek rasiniame nusistatyme ir tautinėse ambicijose. Šie ki-vičiai komunistams yra nema-lonūs, o komunizmui labai pa-vojingi. Be sunkumų su Kinija Maskva turi sunkumų dėl tauti-nių interesų ir su kairiulomis tarybinėmis respublikomis, o taip pat ir su satelitiniais komu-nistiniais kraštais. Jugoslavijos atsipalaidavimas. Sukilimas Vengrijoje. Pragos pereitų me-tų įvykiai. Rumunijos pastangos atsipalaiduoti. Nepastenkimi-mai ir autonomiškumo reikalavi-mai beveik visose laisvų kraštų komunistinėse partijose. Visa ši-tai komunizmui yra nuolatinė ir didelė grėsmė. Visa tai gali bū-ti pradžia komunizmo saulelei-džio.

Krikščionybė visada turėjo įta-ko žemiškam žmonijos gyven-i-mui. Jos įtaka tačiau reiškesi įvairiai. Ji juk yra pašaukta bū-ti žemės druska ir pasaulio šviesa. Krikščionybė reiškesi ir reiškesi žmonijos gyven-i-mo eigoje tik kaip ideologija. Ji neieško jokių žemiškų inte-resų, neturi politinių ambici-jų. Ji skelbia visų lygybę ir rei-ka lauja visiems teisingumui. Ji yra tam, kad, sekdamas Kris-taus pavyzdžiu, skelbtų tiesą ir rodytų kelią nuo žemės į dan-gų.

Kalbant apie krikščionybės įta-ką žmonijos gyvenimui, reikia skirti tris didžiasias krikščio-nybės šakas: Romos Katalikų Bažnyčią, Ortodoksiją ir Pro-tesantizmas. Jos visos turėjo ir turi savo įtakos pasaulio gy-venimo eigoje, bet kiekviena skirtingu būdu. Antrojo pasaui-linio karo pabaigoje krikščio-nybės įtaka tautiniame ir tarp-tautiniame Europos gyvenime smarkiai pagyvėjo.

(Bus daugiau)

MACHINE DESIGN
LAYOUT MEN
DETAILERS and CHECKERS
PHONE (517) 652-2471 or 652-2481

K.L.C. ENTERPRISES
INCORPORATED
POST OFFICE BOX 447
FRANKENMUTH, MICH. 48734
(93-97)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

KLEVO LAPO ŠALY
PRANYS ALŠĖNAS

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 30 d., sekmadienį, Toronte buvo iškilmingai atšvęsta Lietuvos kariuomenės šventė -- jos atsteigimo 51-mosios metinės. Tą dieną abiejose lietuvių parapijų bažnyčiose -- Prisikėlimo ir Šv. Jono Krikštytojo Šv. Mišios buvo atlaikytos kovojančios tautos intencija.

Minėjimą surengė KLB Toronto apylinkės valdyba, kūrėjai-savanoriai ir Vlodo Putvio šaulių kuopa. Savanoriai ir šauliai pamaldose dalyvavo organizuoti ir su vėliavomis. Prisimintinai pažymėtina, kad šiais metais į bendrą minėjimą Torontan buvo atvykusi ir kaimyninės kolonijos -- Hamiltono D.L.K. Algirdo kuopa su savaisiais šauliais ir vėliava.

Šv. Mišių metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas muziko St. Gailevičiaus ir solo giesmių išpildė sol. V. Verikaitis. Momentui pritaikintą turiningą pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. P. Ažubalis.

Tuoju po pamaldų, 12:30 val. p.p. Šv. Jono Krikštytojo parapijos salėje įvyko iškilmingas šventės minėjimas su oficialiaja ir menine dalimis.

Trumpu žodžiu minėjimą atidarė kūrėjas - savanoris ir Toronto kūrėjų-savanorių skyriaus pirmininkas V. Štreitas. Tuo pat metu buvo įneštos vėliavos ir susikaupimo minutę pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę. Įvokacinei maldai sukalbėti -- pakviestas kun. J. Staškevičius.

Pažymėtina, kad šiemetinės kariuomenės šventės minėjime Toronte dalyvavo ir du tolimesni svečiai iš Chicago -- tai Vl. Išganaitis, Šaulių S-gos Centro valdybos pirmininkas ir A. Budreckas -- Šaulių Sąjungos garbės teismo pirmininkas ir vienas iš dienraščio Naujienų redaktorių. A. Budreckas minėjime skaitė pagrindinę paskaitą.

V. Štreitui pakviestus, pirmuoju žodį tarė į minėjimo dalyvius Lietuvos Generalinis konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas. Po jo ugingai prabilo svečiasis chigagietis -- Šaulių s-gos pirm. Vl. Išganaitis. Jis savo žodyje pabrėžė, jog Lietuvos kariuomenė ir Šaulių Sąjunga -- tai buvusios dvi seserys, arba, dar tiksliau nusakius ir pabrėžus jų artimumą, tai karys ir šaulys -- buvę tarytum kalavijas ir skydas. Esą, kaip kovoj -- vienoj rankoj kalavijas, kitoj -- skydas: puolimui ir gynimuisi ginklai.

Toliau jis nurodė 1918 m. lapkričio 23 d. reikšmę lietuvių tautai, nes tą dieną buvo atsteigta Lietuvos kariuomenė, išleidžiant pirmąją kariuomenės įsakymą.

Kariuomenės šventės dienai pritaikintą, nors ne ilgą, bet puikiai išmąstytą paskaitą skaitė Algirdas Budreckas. Jis pabrėžė, kad nėra pasaulyje nei tautos, nei krašto, kuris neturėtų kariuomenės. Mūsų šios gė kariuomenės svarbiausias, didžiausias ir pagrindinis tikslas buvęs -- įgyvendinti praktiškai Lietuvos Nepriklausomybės Akto paskelbimą ir ji -- savo tikslą puikiai pasiekusi, nors netekdama daugiau pustrčio tūkstančių karių žuvusiais ir dar didesniu skaičiumi -- sužeistais.

Po paskaitos -- turėjome nors neilgą, bet labai džiugią prošvaistę -- Prisikėlimo parapijos mišraus choro, vadovaujamo muz. kun. Br. Jurksio, pasirodymą. Akomponuojant pianistei Marcinkutei, choras išpildė "Kur lygūs laukai", "Ievos pražydo, akį vilioja", ariją iš Nabuko operos ir, gal daugiau sia plovimo susilaukusią kompoziciją "Oi toli, toli, kur žiema šalta, gili"... Tai torontiško kompozitoriaus Stasio Gailevičiaus kūrinys. Padainavus, iššauktas viešumon ir pats komp. S. Gailevičius.

Kaip bendrai yra saviti visi žmonės, taip lygiai -- ir chorų vadovai, chorvedžiai, tuo labiau -- dainuojamųjų dainų kompozitoriai. Šiuo gi atveju, primintina, jog muz. Br. Jurksas -- visad turi savam repertuare itin mielių dainuotinių dalykų ir, bendrai pasakius, jis moka susirasti tų kompozitorių kūrinius, kurie lietuvių klausai ir širdžiai -- maloniausi.

Minėjimas pradėtas pianistui J. Govedui planu paskambinus Kanados himną, o užbaigtas -- visiems sugiedant Lieuvos himną.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.Kvieslys dalyvauti
SLA nominacijose

Fraternalinės pašalpos draugija skiriasi nuo komercinės apdraudos bendrovės tuo, kad fraternalinėse draugijose kiekvienas reguliarius narys turi teisę išrinkti draugijos vadovą. Su šiuo tikslu Lietuvių Amerikoje kaip tik veikia demokratiniais pagrindais. Kiekvienas SLA narys turi teisę ne tik balsuoti už kandidatus, bet taipogi dalyvauja jų pasiūlyme nominacijų metu.

Š.m. gruodžio mėnuo skiriamas nominacijoms į SLA Pildomosios Tarybos narius. Gruodžio mėn. vyksta SLA kuopų susirinkimai per visą Ameriką. Šiais metais 260 kuopų šaukia specialius susirinkimus nominuoti kandidatus. Taip pat šimtai pavienių narių gauna ir namus balotus ir kviečiami prisidėti prie nominacijų korespondenciniu būdu.

Be abejo, daugelis Dirvos skaitytojų yra gavę kvieslius į SLA kuopų susirinkimą. Stabtelėkim minutėlę, nenu-mokime šito raštelio, nes nuo jo priklausys Susivienijimo ateitis. Tikimės, kad visi atsilankys į tuos susirinkimus ir pareikš savo valią. Nesvarbu už ką ir

prieš ką balsuos. Pagrindinis dalykas yra aktyvus dalyvavimas nominacijose. Tai parodo organizacijos gyvumą. Kiekvienas Susivienijimo narys gali ir privalo balsuoti, nes SLA turto ir pačios organizacijos ateitis priklausys nuo tų nominuotų kandidatų, kurie 1970 m. kovo mėn. bus išrinkti. Užtat, visų narių dalyvavimas nominacijose būtinas

Algirdas Budreckis
SLA Sekretorius

RUOŠIA SLA ISTORIJĄ

SLA Prezidento Dargio iniciatyva lapkričio 29 d. įvyko pasitarimas Susivienijimo Lietuvių Amerikoje istorijos reikalui SLA centro raštinėje. Numatyti autoriai sutiko įteikti SLA Pildomajai Tarybai istorijos rankraščius prieš 1970 m. seimą.

Buvo nutarta, kad Prezidentas apsiims būti atsakinguoju redaktorium. Susivienijimo istorinis veikalas susidarys iš keturių dalių, atseit: 1. Seniausias laikotarpis iki 1916 m. -- redaguoja Juozas Petrėnas; 2. Laikotarpis nuo pirmojo pasaulinio karo iki 1945 m. -- Antanas Diržys ir 3. Pokarinis laikotarpis iki 1969 m. -- Algirdas Budreckis. A. Budreckis taip pat suredaguos veikalo santrauką anglų kalba.

SLA istorinis veikalas nagrinės Susivienijimo raidą, imant dėmesį lietuvių ateivių bangų problemas ir siekimus, ateivių gyvenimo sąlygas, amerikiečių poveikį lietuviams, SLA organizacinę struktūrą, vadovaujančius asmenis ir jų darbus, bei fraternali-

Mokslo ir kūrybos simpoziumo dalyvių grupė. Iš kairės: inž. B. Nainys, dr. A. Klierė, dr. Br. Nemickas, gen. kons. dr. P. Daužvardis, prof. A. Avižienis ir S. Barzdukas, Z. Degučio nuotrauka

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO PARAŠTĖS

Išsivijos istorijoje per Padėkos savaitę Chicagoje įvykęs mokslininkų su gausiais titulais ir šiaip raštingų lietuvių kilmės asmenų sąskrydis, be abejo, liks dideliu įvykiu. Jis išskėlė kiekybinį ir kokybinį mažos žmonių grupės mokslinį pajėgumą. Ne visai tiksliai žinio mis, JAV yra virš šimto lietuvių kilmės mokslininkų turinčių mokslo daktaro laipsnį. Pavergtoje Lietuvoje, nežiūrint labai išpūsto studijuojančių skaičiaus, viso yra 82 mokslo daktarai (1967 m. statistika).

Simpoziumo mokslinį lygį ir pripažinimą idomiai demonstravo, kad JAV universitetai ne vienu atveju rado reikalo į simpoziumą siųsti jų personalo narius, netgi apmokėdami išlaidas.

Klausytojams imponavo aktyvus ir pirmaujantis kai kurių mūsų mokslininkų vaidmuo pačioje naujausiose mokslo problemose (Marso tyrinėjimai -- prof. A. Klierė, kibernetika -- prof. A. Avižienis, šilumos mainai -- prof. R. Viskanta. Pastarasis buvo pakeltas į pilnus profesorius būdamas vos 25 m. amžiaus.)

Mokslinių sesijų tarpan buvo įterpta ir keletas diskusijų turinčių įtymaus ryšio su dabartinėmis emigracinio gyvenimo problemomis. Dirvoje jau buvo rašyta apie kai kurių mūsų laikraščių redaktorių diskusijas. Kitą dieną įvyko diskusijos apie "Mokslininko padėtį visuomenėje". Kadangi simpoziumas buvo ruošiamas akademinės laisvės principu, (niekam neuždarant durų) jose dalyvavo ir antivalstybiniai ekstremistai, dabar jau žinomi aktyvinių vardu. Jų dalyvavimas diskusijoms suteikė tam tikro atspalvio, kurio pėdsakas gal būtų galima atpažinti Liublino unijos derybų metu, Hymanso projek-

nės apdraudos išsivystymą lietuviuose. Veikalas susidarys iš maždaug 350 puslapių. Kadangi Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kaip seniausioji JAV lietuvių visuomeninė organizacija, buvo tampriai surištas su Amerikos lietuvių visuomeniniu gyvenimu ir padarė milžinišką įnašą visose veikimo srityse, tai SLA istorija bus faktinai mūsų išsivijos Amerikoje aprašymas. (ab)

to svarstymuose, gal ir Petrapilio 1917 m. seime ar net Petaino Vichy vyriausybės politikoje. Šie vyrai nihilistiniai atmeta herojiškumą ar nelygią kovą ir perša vadinamą realybės ir prisitaikymo politiką. Anot prof. Z. Rekašiaus, kova yra tik eiti ir šauti į priešą. Mes to nedarome, dėl to jokios kovos nėra. Kovoti prieš raudoją armiją negalima, nes nėra vilties laimėti. Rekašiaus konfliktas su kitaip galvojančiais esąs toks gilus, kad jau negalima susitariti. Jei negalima susitariti -- reikia kovoti su archaiskomis ideologijomis. Savotiškas buvo Rekašiaus emocinis lyg ir užuojautos auditorijoje prašęs pareiškimas, kad ir jo motina klausianti, kodėl jis pasidaręs "komunistu".

Prof. Šmulskštys, analizuodamas kai kurių mūsų mokslininkų pasaulėžiūrą, išdėstė esantį principinį priešingumą. Yra valstybingumo, t.y. nepriklausomos valstybės, nestatančių pirmoje gradacijos vietoje. Tautos gyvybė ir egzistencija galima ir neturint savos valstybės, dėl to tokia padėtis nėra baisi.

Dr. Vygantas, ieškodamas sprendimo plyšiui užtaisyti, siūlė atskirti emigracinės visuomenės, kaip ji galvoti bendradarbiavimo su pavergta Lietuva ir kitais mūsų kovos politikos klausimais. Į tai reagavo inž. J. Nasvytis, kuris nesutiko, kad emigracija, jau labai paveikta ją supančios aplinkos, turėtų mandatą pasisakyti klausimais, į kuriuos daugiau sen timentaliai, o ne gyvybiniai. Daugelis jų jau niekada į Lietuvą negrįš. Iš viso, tiek klausimai yra principiniai ir jokių atsiklausimų nereikalingi. Mūsų pagrindinės linijos negali įtaigoti neaiškios šių laikų antipatriotinės ir antiherojinės nuotikos, lygiai kaip JAV politikos nepakeis studentai mosikuoją Š. Vietnamo vėliavas. Lietuvių tautos liniją didelėmis aukomis yra pareiškęs Lietuvos partizanų judėjimas.

Būdinga, kad nei vienas prelegentų (Rekašius, Šmulskštys, Nainys, Vygantas, Lenkauskas, Barzdukas) nepriminė nei Lietuvių Chartos, nei Vliko ar Alto skelbtų rezoliucijų. Liko išpūdis, kad vadinamasis "ply-

šis" yra normali, o ne smerktina mūsų gyvenimo apraška ir kad reikia ieškoti kokio tai kompromiso. Galutiname diskusijų susumavime JAV LB pirmininkas staiga jau neberado jokių nesutarimų pagrindiniuose klausimuose, o tik skirtumus priemonių pasirinkime pagrindiniams klausimams spręsti.

Firmame suvažiavimo posėdyje, po JAV ir Lietuvos himnų (turiu prisipažinti, Lietuvos himno metu žiūrėjau, ar gal jau yra atpratusių

jį giedoti? Juk jis negiedamas, kai "bendradarbiaujama") keliais referatais buvo apžvelgta dabartinė mokslo padėtis pavergtoje Lietuvoje. Kai kurie referatai pasitenkino sovietinių šaltinių statistikos davinių pristatymu be jokių komentarų. Atrodė, kad girdime iš pavergtos Lietuvos okupantų atsiųstos vargšės papūgos pranešimo.

Ir staiga, per kelis metus, atsidūrėme padėtyje, kurios jau nebegalima vadinti tik šeimos barniais. Priežasčių tam plyšiui galima išdėstyti: prailgęs emigracinis laikas, okupanto gudrios pastangos, aplinkos įtaka ir t.t.

Tokių įtakų veikiami kai kurie minkšto nugaraulio asmenys nudardėjo į klystkelius visiemis didelės žalos padarydami. Nelaimingai, vis atsiranda "realistų" ne tik mūsų, bet ir kitoje tautoje. Greičiausiai ir maršalas Petainas, vadovaudamas nacių kontroliuojamai Prancūzijai, manėsi tarnaujantis tautai. Kitaip betgi į jo veiklą pažiūrėjo išsilaisvinę prancūzai. Ir prof. A. Voldemaras grįždamas į bolševikų

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

• Jau atsiaučia kalėdinis trukšmas -- gudrus verslai apgožia mūsų širdis ir energijos bei laiko atsargas. Tik savarankus protas ir atspariai valingas būdas pagelbi išvengti pigaus paskendimo menkaverčių pirkiniių ir viendienių dovanų liūnoze. Deja, ir mūsų daugelis vien sekame paskui amerikoniško biznio saldžiųjų žaislų gaires ir tuo laikotarpiu inertaiškai alkvojame niekniekiamas.

O rimčiau ir giliau apgalvoję, mes visuomet galėtume Kristaus gimimo šventę pasitikti ir praleisti tikrai šventiškai, būtent: atliekant ką nors prasmingo, siekiant dvasinio savęs praturtinimo, atnešant kam nors kitam ypatingesnio džiaugsmo arba paramos. Tai būtų ir kultūringiau ir sau pačiam maloniau.

• Jei būtina reikia rašyti "sveikinimą", tai palinkime bent lietuvišką kortelę, su lietuviškais žodžiais. Juk iš to apie tave sprendžia laiško gavėjas, ar dar nuoširdi yra tavo tautinė sąmonė, ar jau tik suvyręs kevalas beliko? O užrašinėti kortelės paveskime savo jausmų (jei turime namuose) -- teisiškai nors tuos keletą žodžių, teparengsime tekstus, tesusipažįsta su tėvų draugais ir jų adresais, tepanaujina ryšį su savos šeimos giminėmis.

Irgi iš kitų gautas kortelės atskirime: svetimo teksto papildymus galima tuojau išmesti, o lietuviškus paveikslėlius ir pasiskaitymus (jie tokie trumpi, ryškūs ir lengvai paskaitomi) palikime dar ilgiau bent vaikams pasižiūrėti, įsikvėpti, aiškinti, pasidėmėti, gal ir sienoje kurį vaizdesnį pasikabinti. Kartais nejuokiom smulkus daiktėlis ar žodelis -- jaunam daro įspūdį, išlieka atmintyje.

• Bičiuliams savame mieste kortelės nesiųstinos, nes -- dažnai susitinkame, tad galime daug nuoširdžiau žodžiu pasveikinti. Dažnas juk pasišaipome, kad taip akiai paskui biznių ritualą sekame -- čia pat netoliese gyvendami, per pašta siunčiame "laišką". Ir dėl to pašta įstaigas nereikalingai darbu apverčiame, kad net reikalingi laišškai bei spaudiniai turi daug vėluotis arba nusiimti. Žinoma, yra ir tokių žmonių, kurie tom kortelėm matuoja savo kultūrą bei bičiulių kiekį. Juo daugiau popieriukų gauna, juo garbė didesnė. Ypač tiems, kurie vos temoka pasirašyti pavardę: čia patogų "kultūrą" rodyti, nes laiškas jau gatavai parašytas.

• Be abejo, yra atvejų, kad reikia tuo metu tikrą, reikalingą laišką rašyti, tada dvi intencijos sutampa: siunčiame laišką su kalėdiniu paveikslėliu. Yra ir oficialių atvejų: sveitintaučiai draugai bei bendradarbiai, senosios kartos lietuviai, ton tradicijon lauge. Dar ir mišrioms šeimoms, gal būt, uoliau kortelės siųstinos, kad lietuvis jausmų saviškių mylimas, neužmirštas, neišskirtas ir neatstumas. O ir antroji (sveitimoji) pusė teisiškai lietuvišką kortelę, kad matytų, jog ir mes jų savų turime, kad susigundyti vieną kitą žodį daugiau suprasti (gal kitas ir laukia bet kokios paskatos).

• Betgi šiaip visi šabloniški kortelių stuntai pakeistini bendra dovana geram tautiniam ar šalpos tikslui: L. Fondas, švietimo įstaigos, kultūriniai užmojai, Balfas etc. Kaip tik kalėdinių švenčių proga kiekvienam prisimintina, kad daug mūsų tautiečių kenčia skurdą ir nepritekliaus, kad daug kultūros darbų laukia mūsų dosnios rankos, mecenatinės paramos.

• Kalpas Uoginius sūlio Kūrėjų Savanorių s-gos skyriams duoti lietuviškus vardus. Tai būtų siūlytina ir kitoms mūsų draugijoms bei klubams, nes vardas labai puošia kiekvieną sambūrį, lyg suteiktą tam tikrą garbę. Ir istorijon nueinant vardas ryškiau įamžina, duoda vaizdesnį ženklą. Be to, vardu jautriau pagerbiame ir tą asmenį -- įvykį -- vietovę, kuriais ta ar kita draugija pasivadiną. Pvz, seniesiems ateiviams kiek davė paskatos tautiniam veikimui gražūs savi vardai: Gediminas, Birutė, karalius Mindaugas, Žalgiris ir kt.

• P. Klimo atsiminimuose apie 1915 m. vokiečių okupaciją Lietuvoje sužinoje, kad Kalvarija (suvalkinė) anksčiau iš senovės vadinosi Kaušpilis (dar 18 a. buvo tas vardas). Kalvarija pavadinta, matyt, tuomet, kai Žem. Vysk. Jurgis Tiškevičius čia ėmė statyti koplyčias, atsiet kalvarijas. Bet tikresnis, skambesnis ir lietuviškesnis anas vardas -- jį reikėtų grąžinti, ypač kad kitą Kalvariją dar turime Žemaitijoje.

SKIRPSTAS

REZISTENCIJA

ROMANAS

R. SPALIS

Geriausią Kalėdoms dovana
– naujas R. Spalio romanas
REZISTENCIJADIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu ..... dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.Mano adresas: .....
(pavardė ir vardas).....
(namo numeris ir gatvė).....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

FLORIDOS PADANGĖJ

LIETUVIŲ SKAIČIUS DAUGĖJA

Kazys S. Karpius

Šiais laikais, kartu su senosios kartos lietuvių vykstančiais į Floridą savopaskutinius gyvenimo metus šiltame klimato leisti, keliai ten ir senesnio amžiaus naujieji ateiviai.

JAV turi du skirtingus klimatus -- vieną lietuviams priprastą su vasara ir žiema, antrą -- pusiau tropišką pietinėse valstijose. Kadangi daugeliui lietuvių gyvenimopabaigą sąlygos leidžia, tai pasinaudoja galimu klimato pasirinkimu.

Tarp ieškančių šilto klimato pasitaiko vienas -- kitas tokių, kurie užsuka į koki nors krašto užkampį, pasmerkdam patys save vienišam gyvenimui tarp svetimų, toli nuo savo žmonių.

Vengiant tokių užkampų, yra pakankamai vietovių kur lietuvių susigrupavę didesniais būriais. Jie išvystę savitarpinį bendravimą veiklą, kuri nors lietuviškoji turi iš to didelį malonumą.

Kam gydytojas pataria vykti į tokį klimatą kaip Arizonoje, sausa, gerai. Ten, Phoenix mieste ir apylinkėse yra lietuvių tap pat susigrupavusių.

Daugelis senesnio amžiaus lietuvių jau senokai apsigyveno apie Los Angeles, Californijoje. Ten jie išvystę savo lietuvišką veiklą, turi parapiją, klubus, organizacijų skyrius. Californija, irgi sausu šiltu klimatu, bet industrinė -- komercinė valstija. Senesniųjų eiles papildė jaunieji nusikėlę ten gyventi ir savo kolonijos didumu Los Angeles stovi žymioje vietoje mūsų tarpe.

Patogiausia daugeliu

atvejų senuoliams paskutinius gyvenimo metus leisti yra Florida. Ji yra pirmiausia atostogavimams ir senesniems žmonėms tinkamu klimatu; jos bendras gyventojais daugėjimas yra įrodymas jos tinkamumo -- ten daugybė ir suvažiuoja visam laikui, ar tik žiemos sezonui praleisti.

Šiaurėje prasigynę, pasiturį žmones, pensininkai, apsiskaičiavę galėsią savo ištekliais ten gyventi, persikelia į Floridą.

Gyvenimui namų klaušimą imant, kainų skirtumas ir pasirinkimas didžiausias. Ir mokesčiai už namus palyginamai maži.

Sena, su mažais ištekliais pensininkų porėlė, norėdama gyventi šiltoje Floridoje, ne būtinai skverbdamasi į vidurmiestį ar pačias puošnias dalis, gali rasti sau tinkamą namą už \$6,000. Maisto kainos irgi ne aukštesnės kaip šiaurės miestuose. Atpuola ir rūbų klausimas.

Kurie važiuoja į Floridą su dešimtimis ar net šimtais tūkstančių dolerių, namus perkasi sulyg savo pamėgimo ir kišenius, bet ir tiems kainos yra žemesnės negu šiaurėje.

Florida apgyventa lietuvių iš ankstyvesnių laikų veik visu jos ilgumu nuo šiaurės iki Miami pietuose. Čia klimato skirtumas tarp pietinio galo ir šiaurės yra net keliolika laipsnių.

Bet dauguma lietuvių yra susispietę arčiau didesnių miestų, kaip Miami ir St. Petersburgas, taip turėdami galimybes palaikyti ryšius su didesniais skaičiais savo žmonių.

Reikia pasakyti kad ir Floridoje ne visi lietuvių apsigyvenę tik patalpinami meteliams baigti. Yra čia ir verslininkų. Daugiausia betgi verčiasi svečiams priimti namais ir moteliais. Motelių prisiprikę turi pradedant nuo keliasdešiolerių vertės.

Jie nesitiki lietuvių paroma, verčiasi svečiais kurie atvažiuoja visam žiemos sezonui ir praeiviais, o vasaros metu atvykstančiais praleisti dvi ar tris savaites Floridoje, Atlanto arba Meksikos įlankos vandenyse.

(Bus daugiau)

(rp)

Lietuvių Fondo Taryba posėdžiavo spalio 26 Chicagoje. Paaikėjo, kad fondo kapitalas paugo iki 600,000 dol. ir iš procentų pelno per 8 met. lietuviškiems reikalams jau duota virš 100,000 dolerių. Apgailėstai, kad per tą laiką dar nesukeltas užsibrėžtas milijonas ir nutarta suaktyvinti naujų narių verbavimą. Nuotraukoje posėdžio dalyviai. Iš kairės: inž. V. Kamantas, K. Girvilas, F. Eidimtas, dr. F. Kaunas, dr. K. Ambrozaitis, inž. V. Kuktus, dr. J. Valaitis, A. Rėklaitis, dr. A. Razma, dr. K. Balukas, inž. V. Naudžius ir H. Daras.

PRANO LEMBERTO PAMINKLAS

(2)

STASYS SANTVARAS

Pr. Lemberas buvo daugialypė asmenybė. Jis rašė, dainavo, vaidino, rungėsi sporto aikštėse. Tačiau daugiausia laiko skyrė savo šeimai, jos apmūšimui, dirbdamas kaip Biržų notaras, teisininkas, o Amerikoje kaip nejudamo turto pardavėjas. Kasdienybė, jos rūpesčiai, pasisekimai ir nesėkmės atėmė iš jo (kaip ir iš daugelio mūsų) daug valandų, kurias jis būtų skyręs nuolat jam ramybės nedavusiam kūrybiniam alkui. Br. Raila, kaip man atrodo, arčiausia priejo prieasmeninės Pr. Lemberto dramų, kai "Žvaigždėlė vakarinė" prabilo:

"Žmogui su Lemberto talentais, polinkiais ir pomėgiais ko ne du dešimtmečių apskaitas tolimes provincijos apskritys mieste (Biržuose, Radvilų piliamiesty, St. S.) buvo labai naudingas tam miestui, kur jis be matant virto jo kultūrinio gyvenimo siela ir puošmena. Bet jam asmeniškai tai ilgai nei turėjo įspausi atokumo bruožų, apsupti gražios ir ramios vietovės akiračiais, kurių aplinkoje stigo aštresnių paskatinių, sunkesnio rungtyniavimo, vis naujų maištingų ieškojimų ir konkurencinės įtampos, dažniausia pageidautinos ir net būtinos reikalingos beveik kiekvieno menininko ar visuomenininko veikloje".

Paskaitęs Pr. Lembero rinktinę "Tau, sesute", neblogoi pažindamas jos autorių, prie Br. Railos žodžių mažai ką begalėtų pridėti. Nors yra sakoma, kad sąlygos kūrybos darbo neapsprendžia, o vis dėl to, jos yra lemtingos. Ir dauguma Pr. Lembero eilėraščių yra jo gyvenimo dalios atspindžiai. Būti jis gyvenęs Kaune, kur kūrybinio gyvenimo įtampa buvo gana aukšta, reikia manyti, ir jo palikimas turėtų žymiai daugiau spalvų ir atspalvių.

Pr. Lembero rinktinę "Tau, sesute" sudaro šie skyriai: Atsisveikinimas (minėti draugų pasakymai), Saulėtekiai (pirmoji vėlionio eilių knyga, išleista 1935 m. Biržuose), Baltija Šaukia (išl. 1947 m. Vokietijoje).

jo), Palūžę dienos (stambokas ciklas mažai kur spausdintų eilėraščių), Miniatūros (apmūšimai, nebaigti lyrikos kūrinėliai), Dedikacijos (proginiai eilėraščiai, dedikuoti žmonai Monikai, sūnui Vitaliui bei jo šeimai ir gausiam būriui bičiulių).

Knygos "Tau, sesute" pailius truoos gausiu pluoštu Pr. Lembero asmeninių ir jo gyvenimo foto nuotraukų. Aplanką, tulinį puslapį, skyrių pavadinimus ir leidinio meninį apipavidalinimą davė Paulius Jurkus.

Beveik visi Pr. Lembero kritikai, prabilę po jo mirties, tarė, kad išliekantis jo eilėraščių yra Tau, sesute, St. Grauzinio muzikos dėka tapęs liaudies daina. Bet yra ir dar kitas jo eilėraščių -- Ateisiu (101 pusl.) taip pat dainuojamas, taip pat pasidarys žmonių nuosavybė. Aš galvoju, kad ilgesnį laiką šitiks gyveas Pr. Lembero Demonas ir kiti jo eilėraščiai, kuriems geros muzikos yra sukūrę komp. Jul. Gaidelis, Jer. Kačinskas, Br. Budriūnas ir kt. Vadinasi, ne tas vienas kulkus eilėraščių Tau, sesute, pravėrė vartus Pr. Lemberui (ateities dienas, į kitas kartas. Pats studijavęs dainavimą, susipažinęs su muzika, vėlionis pažino jos reikavimus, muzikinius tekstus rašė sklandžiai ir skambiai. Reikia tikėti ir linkėti, kad ir tie naujesni Pr. Lembero muzikiniai tekstai ilgai nei atsisotos greta Tau, sesute, ir Ateisiu posmų.

Kaliforniečiai vėlionio draugai beveik vienbalsiai tarė, kad paskutiniams savo gyvenimo metais Pr. Lemberas su karščiu kibo į poezijos rašymą. Nemenkas pluoštas eilėraščių, atspausdintų "Palūžę dienos" skyriuose, tą draugų liudijimą su tvirtina. Čia nesunku aptikti posmų, net ir ištisų eilėraščių, bylojančių apie poeto dvasinį subruzdimą, naujos polėkio, tvirtesnę turinio ir formos darną. Tegu šis teigimo iliustracija būna nors ir šis Pr. Lembero Rudenio elegijos posmas:

O, kiek stebėtinų spalvų
Su šaltu rudeniu ateina!
Bet sieloj darosi graudu,
Kai vėjai suokia liūdną dainą,
Kai krūvos lapų ir žiedų
Kapuosna, tarsi žmonės, eina...
(28 pusl.)

Darydamas savo įspūdžių užsklandą, noriu ir aš su kitais Pr. Lembero draugais pasidžiaugti, kad jis suskato poezijos laipais klistelti į aukštį, o svarbiausia, kad jam pastatytas toks dailus paminklas. Nuoširdžiai pasidžiaugti, nes gi mūsų gyvenime, kaip visi gerai žinom, būna ir kitokių atsitikimų.

Štai tame pačiame Bostone beveik prieš šešis metus mirė poetas Faustas Kirša, čia turėjęs nemažesnį gerbėjų ir bičiulių būrį. Šiomet jau ir Lietuvoje išleistas jo rinktinės poezijos tomas, aprūpinas pakankamai įžvalgia ir objektyvia Vy. Kubiliaus F. Kiršos poezijos apžvalga ("Pelenai", 1969 m. Vagos leidinys), o mes

gal dar tik po metų išleisim nors jo nespausdintus eilėraščių, kurių nėra daug palikta.

Sumanymas išleisti visos F. Kiršos poezijos pomirtinę laidą sugriuvo, nes mus ištiko sunkiai įsivaizduojama ir neįtikėtina lemtis: Bostone gyveną F. Kiršos draugai, jau be veiko mirties akivaizdoje, suskilo į dvi "partijas" -- vieni skubėjo jo vargas ir sunkiai uždirbtas santaupėles persikelti į savo bankines sąskaitas, o kitiems paliktas pats "lengviausias" darbas: surankioti, perrašyti, suredaguoti ir išleisti vėlionio paliktus raštus, kai tokių lietuviškų dalykų leidėjai Amerikoje baigia išnykti (beje, dabartinis LRD pirmininkas Al. Baronas pažadėjo leidėjų sursti, tai gal bus galima išleisti nors nespausdintą F. Kiršos palikimą, kuris po truputį spausdinimui jau yra rengiamas).

Atseit, šiuo požiūriu Pr. Lemberas turėtų būti laimingesnis už Faustą Kiršą, nes, be šeimos, atsirado dar apie 80 asmenų, kurie "Tau, sesute" išleidimą parėmė. Ir tai yra beveik tobula priešingybė viso to, kas atsitiko su poeto F. Kiršos palikimu Bostone.

Jei pomirtinis gyvenimas nėra žmogaus išsigalvota apgaulė svaiginti save rojus sodų grožybėm, tai dabar du būvę bostoniečiai -- Faustas Kirša ir Pranas Lemberas, -- susėdę kur nors po medum, vynu ir duona kvepiančiom palmėm, gali atsigrįžti į mus ir su karčia užuojauta iš kai kurių mūsų bičiulysčių ir draugysčių ne be sopulio pasijuokti...

Pranas Lemberas: Tau, sesute, 1969 m.; redakcinė komisija: Bern. Brazdžionis, Br. Raila, J. Švaistas, Alė Rūta; administracinė komisija: Dr. M. ir A. Devenai, Edm. Arbas; išleido poeto šeima ir specialus komitetas; spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuė Brooklyn, N.Y., leidimo kaina nepažymėta.

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED
BEEF BONERS
Federal inspected boning plant in country atmosphere of Grand Rapids needs production boners. Excellent incentive pay of \$4.50 per cattle. ALSO

PICNIC BONERS
\$.79 per hour.
Steady work. Good fringe benefits.
Call MR. BRAAM
HERRUD CO.
2000 OAK INDUSTRIAL DRIVE
GRAND RAPIDS, MICH.
(93-102)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS SKILLED
BRIDGEPORT MILL
OPERATORS
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Must be well qualified on tool detail work. Must have own tools. Steady work, paid Blue Cross. Good Wages.
SEEGRAM TOOL CO.
58805 GRAND RIVER
NEW HUDSON, MICH.
(95-97)

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Kiek didelė šiandieninė opozicija Sovietų Sąjungoje? Gal vieninteliai tikrai žiną atsakymą yra KGB nariai, kuriems pavestas šios opozicijos sunaikinimas.

Tik retkarčiais girdima apie viešos opozicijos žygius, kaip pavyzdžiui, pareitų metų mažas protestas Raudonojoje aikštėje dėl Čekoslovakijos okupacijos. Neseniai, kaip skelbė Time žurnalas, buvo dar vienas intriguojantis opozicijos žingsnis.

Trys sovietų laivyno karininkai, tarnaują atominiame povandeniniame laive, buvo praeitų metų birželį areštuoti Talline, Estijoje. Šie vyrai, vyresnis karininkas vardu Gavrilov, leitenantas Ponomarev ir trečias neatpažintas karininkas -- paruošė 26 puslapių dokumentą skatinantį radikalius sovietų politikos pakeitimus. Jie buvo areštuoti kada šio dokumento puslapis buvo rastas multiplikavimo mašinoje vieno karininko bute.

Dokumentas paruoštas pagal sovietų fiziko Andriejaus Sacharovo parašytą apybraižą, praeitais metais slapta išgabentą į vakarus. Sacharovas reikalauja didesnės mąstymo laisvės ir eventualaus JAV ir Sovietijos sistemų susiliejimo.

Tallino trijulė siekia dar toliau. Viešai girdami Vakarus, kaltina komunizmą dėl žemo gyvenimo lygio ir skatina gyventojus sukilti prieš dabartinį režimą. Dokumentas baigiamas žodžiais "Kovokite už savo politines teises! Nebūkite vergais be sąžinės! Rusijos demokratai, susivienykite, kovokite, laimėkite!"

Vakaru stebėtojai Maskvoje neatsimena kada nors kad būtų matę toki stiprų memorandumą. Dauguma sovietų protestų atsargiai rekomenduoja reikiamas komunistų sistemos reformas. Taip pat kiti skelbti rašiniai buvo pasirašyti pavienių asmenų, o Tallino dokumentas pasirašytas organizacijos, save pasivadinusios "Demokratų Rusų Federacijos, Ukrainos ir Baltijos Respublikų".

Šis dokumentas, jei ir yra sufabrikuotas, kaip kai kurie sluoksniai teigia, jo tyrimo mastas įrodo, kad KGB rimtai susirūpinusi politine opozicija. Jei jis tikras, -- ir tai gali būti -- įrodo neįtikėtiną protestavimo gilumą, siekiantį net Rusijos laivyno elitinių dalinių narius.

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t.t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9387

Mokslo ir kūrybos simpoziumo dalyviai Jaunimo Centre.

Z. Degučio nuotrauka

KŪRYBA IR MOKSLAS

"LITHUANIA 700 YEARS" knygą ruošiant siuntinėjimui, Nuotraukoje Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirm, Emilija Čekienė su talkininku dail. J. Bagdonu, L. Tamošaičio nuotrauka

DR. JONAS ŠLIŪPAS (7)

"...IR LIETUVA BUS TUO METU VALNA"

J. JAKŠTAS.

Jau Šliūpo paženklinta vieta Ženeva rodo, kad tas iškilęs lietuvis buvo nešamas ir rusiškos lenkiškos radikalinės srovės. Mat, Ženeva tada buvo tapusi rusų ir kitų Rusijos tautų radikalams, atsidūrusiems užsienyje, vyriausioji būstinė. Jie turėjo joje savas leidyklas, kur spausdino propagandinę literatūrą. Rusai įsteigė net didelį knygyną ir archyvą, kur dirbo ir Leninkas, kai pirmą kartą (1900) pabėgo į užsienį.

Kitų tautų pavyzdžių kilo ir Lietuvos socialistams, kaip V. Zubovui, L. Janavičiui, minėtis suorganizuoti Ženevoje lietuvišką socialinių raštų spausdinimą. Šliūpas jų remiamas turėjo padaryti. Spaudos

Jarbas jam turėjo būti pragyvenimo priemonė, o tikslas -- medicinos studijos universitete. Kažkodėl nei Zubovas, nei Janavičius jam žadėtos paramos nesuteikė ir jis atsidūrė varge. Apie studijas jau negalėjo būti kalbos ir turėjo žiūrėti, kaip iš tos kritiškos padėties išsisuktų. Kol kas dar turėdama kuo gyventi jis klaidžiojo po gražias apylinkes, gėrėjosi puikiais gamtos reginiais palei Lemano ežerą. Matė aplinkui gražias sodybas ir jose gražiai, tvarkingai, švariai ir pasiturinčiai gyvenančius savininkus. Jo vaizduotėje kilo palyginimas su Lietuva, kur viskas taip apkeista, žmonės nuskurę, suvargę. Kodėl taip yra? Šio klausimo pažadintas jis parašė mažą brošiūrėlę. "Pagalba vargdiečio". Jos rankraštį atsivežė į Ameriką ir išspausdino.

Toje brošiūroje sudėtas to meto rusų ir lenkų visokio plauko radikalų mokslas. Visiems jiems bendra dabartinės santvarkos kritika su dviem luomais: ponų (š. mėgiamu piniguočių žodžiu vadinamu) ir prastų žmonių, darbininkų, parduodančių savo vieką (jėgą) už algą.

Taikydamas tą socialistinį mokslą lietuvių padėčiai, jis pakreipė jį tautiška linkme: "Ponai ir kunigai laiko apglobę žemės lobius ir pinigus... žydai paglemžę turą prekybą... Omūsų broliu lietuviui teliko kaimas, bažnyčia, vargas, tamsa, prievarta ir kalybimas". Šiame kraštutiniame, nuo tikrovės kiek atsiknojusiam teiginyje (o tokių ir daugiau pasitaiko) vis dėlto atsispindi jaunuolio Š. patriotinė lietuviška jvasia. Jis ilgesingai svajojo apie Lietuvą, atsidūręs Lemano ežero pakrantėse ir lygino jos skurdžią būklę su daug šviesesne aplinka.

Kaip skirtingai svajojo kitas garbingas lietuvis tos pačios Šveicarijos kalnuose apie savo gimtinę! Maironis nuo Rigi Kulmo kalno viršūnės aimanavo, jog negalės "užmatyti Lietuvos, kur Dubysos atkranti žali". Čia poeto romantiko svajonės, o tne -- sociologo, politiko, segančio gyvenimiškais tautos dalykais.

Šliūpas nebūtų buvęs "progresistas", kaip ir plauko radikalai bei socialistai, jei jis nebūtų tikėjęs šviesesne ateitimi. Sutikdamas su savo idėjos draugais, jis kalbėjo: "Ir iš tiesų, visuose amžiuose matome žmoniją persimainant ir einant tobulyn". Pagal tą tikėjimą jis ir užsklendžia savo raštelį paguodžiančia viltimi: "Šviesa, darbas, pa-

žintis tiesų, o pildymas pareigų išganyti svietą nuo amžinos prapulties... carizmas bus amžinai dingęs... Ir Lietuva bus tuo metu valna!"

Štai šia baigiamąja fraze Šliūpas bus bene vienas pirmų lietuvių, drįsęs pranašauti, žvelgdamas iš savaip suprastos istorinės perspektyvos, Lietuvos prisikėlimą laisvam gyvenimui. Jo tikėjimas buvo nuoširdus, nedirbtinis. Jis tikėjo tuo, ką skelbė. Be abejo, laimingas pasijuto, kai jam netikėtai atsivėrė proga tiesiog dirbti tautos laisvinimo linkme.

Nuo 1883 m. pavasario ėjusi "Aušra" turėjo faktiniojo redaktorių mi mažlietuvi J. Mikšą. Tų pačių metų rugpjūčio m. sutriko laikraščio leidimas, kai šis redaktorius dėl tam tikrų asmeninių priežasčių pabėgo į D. Lietuvą, perdavęs M. Jankui kelis išspausdintus, bet dar neišplatintus numerius ir įgaliojimus vesti laikraščio reikalus. M. Jankus, pasiryžęs laikraštį išlaikyti, bet nepajėgdamas jo redaguoti, prisiminė Ženevoje esantį Šliūpą. Jis ir pakvietė jį atvykti redaguoti "Aušros" ir kartu žadėjo duoti jam išlaikymą. Net siūlė pasiūsti kelionei pinigų, jei jų neturėtų. Šliūpas tuojuo priėmė kvietimą ir per Prahą, kur pasimatė su Basanavičium ir aptarė "Aušros" reikalus, atvyko į Jankaus ūkį -- Bitėnus.

Pradėjęs redaguoti "Aušrą" Šliūpas pakeitė kiek jos kryptį. Iki šiol joje vyravo Basanavičiaus įnešta romantinė dvasia su atsargia laisvamaniška kryptimi. Nors Š. sakėsi laikysiąs laikraštį, tokį, kokį jį rado, tačiau neišskentė nekištelėjęs jame radikalinio bei socialistinio turinio straipsnelių ir nekėlęs ekonominio prado. Tiesa, nuo patriotinės linijos jis nenykro, bet šalia jos prasičioko ir tarptautinio socializmo mintis. Kartą jis reiškė viltį, kad "per tėvyniškumą žmonija galų gale prieis prie visatiškumo". Tik tas Š. "visatiškumas" nėra koks pasaulinis proletariatas, kaip Marksas mokė, bet sujungtų kultūrinių tautų bendruomenė.

Stiprią patriotinę dvasią parodė Š. ilgu straipsniu apie auklėjimą, kur pateikė ištisą tautinio auklėjimo programą, susirašinėdamas su Poznanėje ėjusio lenkiško laikraščio redaktorium ir pagaliau imdamasis varyti agitaciją mažlietuvių tarpe. Agituodamas Š. sumojo kurti Lietuvos Mokslo draugiją ir tam reikalui šaukė didelį lietuvių suvažiavimą (Ragainę (1884, sausio m.). Kai suvažiavusiems paskutinia-

(Nukelta į 6 psl.)

KALBANT APIE LIETUVIŲ LEIDINIUS

"Kurie turėjome progos vienu ar kitu tikslu pabūti pasaulio didžiosiose bibliotekose, nemaloniai jose pasigedome lietuviškų leidinių" -- rašo vysk. V. Brizgys š. m. spalio 18 d., Draugo kultūriniam priede.

Tiesa, lietuviškų leidinių ten maža, tačiau, kad ir nedaug, bet yra ir labai lengvai galėtume greit jų parūpinti daug daugiau, bet yra dar liūdnėsnė problema, kad jų niekas neskaito. Bibliotekų lentynose guli keletą metų nepajudintus. Man teko matyti, kaip viena lietuvaitė studentė maloniai nusteibta parsinešė iš JAV miesto bibliotekos pageltonavusius Žemaitės raštus ir, nusiminę, kai atvertusi knygą, rado tuščią kortelę ir ji buvo pirmoji tą knygą pajudinusį daugiau nei dešimčiai metų praėjus, nors tame mieste yra įsikūrusi didelė kelių generacijų lietuvių kolonija ir jų organizacinė veikla gyvai reiškiasi.

Kitų bibliotekoj rado tik anglų kalba "Timeless Lithuania" kurioje jau buvo užregistruota keletas skaitytojų. Tuo klausimu teko kalbėti su lietuviais dirbančiais bibliotekose, kurie taip pat patvirtino, jog lietuviai knygų neskaito ir bibliotekose nesilanko. Yra tik retos išimtys.

Toliau vysk. V. Brizgys rašo: "Jeigu kuris universitetas ar biblioteka nori turėti lietuviškų leidinių, tai mums dėl to nei šilta nei šalta, tegul patys kur nors pasiteirauja, tegul ieškos ir klausinėja, ar negalima kur tokių surasti. Tik dėl šitokių mūsų nuotaikų pasaulieji aplink mus pačius kitataučių net inteligentų tarpe randama tiek maža, kurie ką nors žinotų apie Lietuvos seną ir turtingą istoriją, apie vieną iš seniausių gyvų pasaulyje kalbų mūsų kalbą. Nebūtų, atrodo, nei per drąsus, nei per sunkus užsimojimas praturtinti visas žymesnes pasaulio bibliotekas, sudaryti bibliotekų sąrašą, rinkti lietuviškus leidinius, lėšas ir planingai skirstyti po pasaulio bibliotekas..."

Tai visiems įsidėmėtinas priminimas ir nereikia gąsdinti dėl tiek daug pastangų, nes ir be mūsų didelio rūpesčio leidiniai apie Lietuvą svetimomis kalbomis lengvai pasiekia pasaulio bibliotekas, jos pačios randa, kur galima gauti ir miegalai sumoka nustatytą kainą, jeigu toji knyga būna teigiamai parencizuota viso pasaulio bibliotekoms skirtame žurnale "Library Journal". Manyland Books leidykla, vadovaujama S. Zobarsko, yra išleidusi 30 lietuvių rašytojų leidinių, kurių didžiąją dalį užsisako bibliotekos, o paskutinią "Lithuania 700 Years" turi šiuo atveju didžiausią pasisekimą, per Manyland Books leidyklą ją užsisakė trijų keturių mėnesių laikotarpyje keli šimtai bibliotekų ne tik iš JAV, bet ir iš Vokietijos, Švedijos, Kanados ir kitur. Taigi, jie mielai užsisako, o mums tik reikia tin-

EMILIJĄ ČEKIENĘ

kamų leidinių paruošti. Kitas kelias ypač lietuviškiems leidiniams yra dovanoti bibliotekoms, tačiau, kas iš to, jei mes prikrausim bibliotekų len-

tynas ir jų niekas nejudins, nereikalaus. Tokių didelių bibliotekų, kurios rinkytų kuo daugiau įvairių leidinių yra nedaug, kaip pav., Pensylvanijos, kuri gavusi "Lithuania 700 Years" kaip dovaną rašo:

UNIVERSITY of PENNSYLVANIA

PHILADELPHIA 19104

The Charles Patterson Van Pelt Library

October 20, 1969

Lithuanian Independence Fund
87-80 96th Street
Woodhaven, N.Y. 11421

Dear sir:

We have recently received your gift of a copy of Albertas Gerutis' book, Lithuania, 700 years.

As you perhaps know, we have quite a large special collection of Baltic (especially Lithuanian) materials here at the University of Pennsylvania (more than 4000 titles).

Therefore, we are very grateful for your generous gift, and shall gladly add it to our collection.

Thank you again for your kindness.

Sincerely,

J. D. Dwyer
Slavic Bibliographer

RIVIER COLLEGE

NASHUA, NEW HAMPSHIRE 03060

Lithuanian Independence Fund, Inc.
c/o Manyland Books, Inc.
Wall St. Station
New York, N.Y.

Gentlemen:

Regina Library was the recipient of a complimentary copy of LITHUANIA 700 YEARS a few days ago.

In acknowledging this gift I am happy to have the opportunity of thanking your group and of congratulating you for this first experience of presenting the Lithuanian cause to the English reading public in America.

May the Holy Spirit bless your continued effort to make the Lithuanian cause known to the democratic world.

Dear Sir:

Thank you very much for the complimentary copy of Lithuania 700 Years, which you sent us. Your kindness and generosity are deeply appreciated.

The history of Lithuania and its people is very well told in Lithuania 700 Years. We are able to visualize the events that have taken place in Eastern Europe, particularly those in Lithuania. It is a tragic story whenever a nation is caught between two power-seeking nations. Our faculty and students, especially those studying European history, will find this book most helpful. We are glad to add it to our library.

Thank you again for your thoughtfulness and your interest in our library.

SAINT MARY COLLEGE

THE LIBRARY
XAVIER, KANSAS 66098

October 21, 1969

Lithuanian Independence Fund, Inc.
87-80 96th Street
Woodhaven, New York 11421

Gentlemen:

Thank you for your gracious favor of presenting this library with a copy of

"Lithuania 700 Years". Edited by Dr. Albertas Gerutis. Translated by Algirdas Budreckis. Introduction by Raphael Sealey.

You are to be congratulated on this lovely book which is a completely new source on the culture of one of the oldest, even if one of the smallest, of European countries.

GREETINGS and BEST WISHES

HARWILL ICE CREAM CO.

6519 Carnegie Ave.

HE 1-7979

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

HILDEBRANDT PROVISION CO.

3619 WALTON

ME 1-3700

GREETINGS and BEST WISHES

THE OHIO SANITARY SPECIALTY CO.PLUMBING, HEATING, SHEET METAL AND
ROOFING SUPPLIES

6000 Euclid Ave.

Call EX 1-0500

GREETINGS and BEST WISHES

CHIN'S RED DRAGON RESTAURANTSERVING THE FINEST CHINESE
AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE**5 1/4%****6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE**Savings certificates issued
for six months or one
year—in minimum
amounts of \$10,000.00,
and thereafter in
multiples of \$1,000.00.
Earnings are paid at
maturity.**4 3/4%**Passbook Savings
Accounts**Paid Quarterly**

Computed and Paid

as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31**5%****6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE**Savings certificates issued
for six months or one
year—in minimum
amounts of \$5,000.00,
and thereafter in
multiples of \$500.00.
Earnings are paid at
maturity.**Mutual Federal Savings**

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747**Dr. J. Šliūpas...**

(Atkelta iš 5 psl.)

me momente nusamdyta salė buvo atsakyta ir susirinkimas negalėjo įvykti, susirinkusieji jautėsi suvedžioti. Pasipylė grūmojimai ir kaltinimai Š. Vietos administracija, iki šiol įtarinėjusi ir sekusi Š., dabar atkreipė didesnę dėmesį jam. Jai talkininkavo ir kai kurie mažlietuviai konservatoriai, kuriems nepatiko naujoviška "Aušros" dvasia. Dėl susirašinėjimo su lenkų redaktorium jis valdžios buvo įtartas esąs slavofilas, atseit, priešingas vokiečiams. Š., valdžios įtariamąs priešvalstybinę veiklą ir vietos lietuvių skundžiamas, gavo įsakymą apšaukti Rytprūsius per 14 dienų.

1884, kovo viduryje atsidūrė tremtiniu Lietuvoje, kur negalėjo teisiškai gyventi. Su atsiųtu brolio pasu stengėsi atsargiai judėti. Aplanke Kauną, toliau vyko į Marijampolę, kur, pasitelkęs apylinkės veikėjų būrį, surašė memorandumą Varšuvos generalgubernatoriui, įrodinėdamas reikalą leisti lietuviams spaudą. Memorandumas turėjo būti, žinoma, pataikaujantis rusams ir tam tikrais sumetimais nukreiptas prieš lenkus. Todėl tada buvę prolenkai (jei nesaikyti lenkai), kaip M. Romeris, A. Herbačiauskas, jį smarkiai puolė. Nepaglostė Š. dėl jo ir kai kurie lietuviai.

Kai nebuvo kas memorandumą į Varšuvą veža, tai Šliūpai teko ir šį pareigą atlikti. Nuvykęs negalėjo įteikti memorandumo pačiam generalgubernatoriui, nes rado jį išvykusį. Gavo tik pasikalbėti su vieno laikraščio redaktoriumi, iš kurio patyrė, jog iš valdžios nėra ko gero laukti. Be to, redaktorius užsiminė apie kažkokį iš

Rytprūsių ištremtą Šliūpa. Tad jam ilgesnis pasilikimas Varšuvoje pasidarė pavojaingas ir jis pasistengė kuo greičiau išvažiuoti. Grįždamas net neužsuko į Kauną, kaip buvo žadėjęs. Važiavo tiesiai į Mintaują, nes, viena, šiame vis dar iš dalies vokiškame mieste žandarai nebuvo tokie budrūs ir, antra, gal geidė aplankyti ir savo sužadėtinę L. Malinauskaitę. Pagyvenęs apie porą savaitių, ir čia pasijuto sekamas. Nebuvo kitos išeities, kaip bėgti per vandenyną į Ameriką. Birželio m. (1884) išlipo New Yorko uoste. Pradėjo naują ir labai vaisingą lietuviškos veiklos tarpsnį.

(Bus daugiau)

**WANTED AT ONCE
MEN**

No experience necessary. \$3.00 per hour to start. 25 c. increase in 60 days.

Profit sharing. Insurance and other fringe benefits. Steady work.

CASTALL PRODUCTS, INC.

353 INDUSCO COURT
TROY, MICH.

(91-97)

WANTED EXPERIENCED
LATHE OPERATORS
SMALL MILLS & SMALL DRILL
PRESS OPERATORS
ALSO
DRAFTSMEN
LAYOUT MEN

Offering 9 paid holidays, paid Blue Cross, \$4,000 life insurance, sick and accident benefits, liberal vacation plan.

SUTTER PRODUCTS CO.
407 HADLEY HOLLY, MICH.
(96-4)**McKAY
OPPORTUNITIES**ELECTRICAL ENGINEER
Experienced in plant engineering, electrical control systems, and the purchasing of electrical equipment and a BSEE Degree.PROJECT ENGINEER
Experience in machine design. Should have a working knowledge of stress analysis, hydraulics, pneumatics, electric, cams, gears, bearings, and a BSME degree.

Excellent employee fringe benefit program which includes Company paid life insurance, hospitalization and major medical program.

APPLY, OR SEND RESUMES TO:
THE McKAY COMPANY850 GRANTLEY ROAD
YORK, PENNSYLVANIA 17405
Att: Personnel Department

(95-97)

TYPISTS

DAYS. Permanent, part-time. Minimum 7 hrs. per day, Tuesday thru Friday. To be trained on MTST. Minimum typing required 50 wpm.

Located in Madison Heights, near Oakland Mall.

Call 313-585-7800
MR. WOERNER

(95-99)

**DEVLEIG MILL OPERATORS
HORIZONTAL BORING MILL
OPERATORS**

Men for night shift 55 hr. wk. Experienced operators only. Co. benefits are many. They include: hospitalization, pension plan, health & accident insurance, cost of living allowance & 5% premium for night shift work. For further information or application phone collect Mr. Len

JAMESON CORPORATION

3071 BAY RD.

SAGINAW, MICHIGAN

517 — 792-1527

Equal Opportunity Employer

(91-100)

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People**BROKEN WHEEL AUTO
PARTS and WRECKING CO.**

1343 West 130th St.

WI 1-4488

GREETINGS AND BEST WISHES

TALIS PHOTOGRAPHY
OUR NEW LOCATION

15606 St. Clair Ave.

486-1330

GREETINGS and BEST WISHES

DOC'S GULF SERVICEBRAKES, MUFFLERS, COMPLETE
ELECTRICAL SERVICE
ELECTRONIC TUNE-UPS

751 East 185 St.

531-9774

GREETINGS and BEST WISHES

EUCLID TRUCK RENTAL, INC.

14300 Miles Ave.

752-4242

HERMAN MALBIN, Manager

Geriausį sveikinimą ir linkėjimą
visiems lietuviams**MILES AVE. CUT STONE CO.**BUILDING STONE — FIRE PLACES
DOORWAYS — STEPS, ETC.

15310 Miles Ave.

SK 1-5676

GREETINGS and BEST WISHES

EAST 200TH HARDWARE

673 East 200th St.

IV 1-8448

GREETINGS and BEST WISHES

FRANKFORT AUTO REPAIR

EXPERT MECHANICAL REPAIRS

BODY WORK

CUSTOM PAINTING

740 Frankfort

CH 1-0161

GREETINGS and BEST WISHES

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

HECKER TAVERNWE SERVE THE FINEST CHOICE
WINE - LIQUOR - BEER

MARY HRIBAR and MARY SUSTARSIC

1194 East 71st St.

EN 1-9779

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAIŠTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ —**PARAMA**

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

SLA VALDYBOS RINKIMŲ DAVINIAI

Clevelando SLA 14-tos kuopos susirinkime Lietuvos salėje gruodžio 7 d. nominuojant SLA Pild. Tarybos kandidatus, dalyvavę 26 nariai balsavo sekančiai:

Prezidentu nominuotas Povilas Dargis — 26; viceprezidentu — A. Čaplikas — 26; sekretorium — Budreckis — 26; išdininku Mikuziūtė — 24; izdo globėjais: A. Sukauskas — 23, Bredes — 2, Adamkus — 14, Mileriūtė — 11. Daktaru kvotėju: Martus — 13, Biežis — 11. Degesys — 2.

Kuopos valdyba užgirta pati: pirm. — Vyt. Braziulis, vicepirm. — S. Lazdinis, izd. — A. Johansonas, finansų sekr. — P. Šukis, užrašų sekr. — Marė Trainauskaitė.

Po susirinkimo buvo bendri narių pietūs, kurių metu žodį tarė K. S. Karpis ir dr. J. Jakštas.

Kitas susirinkimas bus 1970 metų vasario 5 d. (k)

• Svarbus visuotinis SLA 136-tos kuopos narių susirinkimas kviečiamas gruodžio 14 d., 12 val. Lietuvos salėje.

Mokesčiai bus priimami nuo 11 val. 30 min.

Geistina turėti, kiek galima, daugiau balsuotojų, nuominuojant kandidatus į Pildomąją Tarybą — vyriausią vadovybę.

Vėliau bus išmokami nariams priklausantieji dividendai ir svarstomi kiti klausimai.

Taip pat kvieskime ir norinčius prisirašyti prie šitos didžiausios, turtingiausios ir idėjiškai pažangios organizacijos. Dalyvausime visi. Pasistenkime.

• Dirvai reikalingas žmogus su automobiliu, galintis du kart savaitėje (antradieniais ir ketvirtadieniais) už atlyginimą vežioti Dirvą į paštą. Skambinti 431-6344.

• Jonas Mockus, ALT S-gos Clevelando skyriaus sekretorius ir Korp. Neo Lithuania filisteris, būdamas elektro technikos specialistas ne kartą dovanai Dirvos patalpose sutaisė elektrinius įrengimus. Šį kartą, sugedus Dirvos spausdinimo mašinai, kai buvome priversti keletą numerių spausti amerikiečių spaustuvių, J. Mockus, aukodamas nuo tarnybos savo laisvalaikį, keletą dienų taisė spausdinimo mašiną, nepaimdamas už tai iš Dirvos jokio atlyginimo. Dabar mašina veikia ir jau spausdina ne tik Dirvą, bet atspaudė Pasaulio Lietuvį ir žurnalistų biuletenį Pranešėja bei keletą programų. Mielam talkininkui Jonui Mockui už šią sunkiai įkainuojamą paslaugą Vilties Draugijos valdyba ir Dirva nuoširdžiai dėkoja.

• Balfui aukoj: O. A. Mikulskiai — \$20.00, dr. Z. Sabataitis — \$15.00, M. Smelstoriū — \$11.00, V. Stankauskas — \$11.00, M. Blynas, D. Iešmantas, B. Karklius, A. Nevulis — po \$10.00.

Balfo Clevelando skyrius už aukas visiems nuoširdžiai dėkoja.

TRADICINIAI PIETŪS

Gruodžio 14 d., sekma dieną, nuo 11 val. iki 3 val. Naudos Parapijos mokyklos valgykoje Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos Tėvų Komitetas ruošia tradicinius lietuviškų valgių pietus. Clevelando lietuvių visuomenė yra prašoma gausiai šiuose pietuose dalyvauti ir paremti lietuvių mokyklos išlaikymą. (vm)

MALE

WELDERS

Experienced on light sheet metal ALL SHIFTS

ALSO

SHEET METAL HELPERS

ALL SHIFTS

Steady work, overtime, all company paid benefits.

Northern Blower Co.

6409 Barberton Ave.

W. 65, 1 block south of Denison (97-99)

CLEVELANDO SKAUTŲ VEIKLA

Pilėnų tunto skautai šį rudenį pradėjo savo 1969-70 metų veiklą. D.L.K. Kęstučio ir D.L.I. Vytauto draugovės, vadovaujamos Alfredo Simančio ir Eugenijaus Jakulio, renka kas antra ir ketvirtą pirmadienį Naujos parapijos salėje sueigoms. L.K. Mindaugo d-vė, kuriai priklauso gimnaziją lankantieji jaunuoliai, savo sueigoms renkasi Memorial Park School Draugovę globoja Vytautas A. Staškus, draugininko pareigas eina Kastytis Giedraitis.

Vytauto ir Kęstučio draugovių skaitai ne vien tik semiasi skautiškų žinių, bet taip pat mokina groti skudučiais. Muzikas Alfonsas Mikulskis, nors ir labai užimtas įvairiais kitais reikalais, mielai sutiko jaunosius skautukus pamokinti groti skudučiais.

Alfredas Simontis nu rugsėjo eina Kęstučio d-vės draugininko pareigas. Nors gyvena Bay Village ir gan tolokai turi atvažiuoti į sueigas, visuomet būna sueigose pats pirmutinis. Atrodo, kad vilkiukai tikrai turi puikų vadovą.

Eugenijus Jakulis su Vytauto d-ve dirba jau antri metai. Draugovei priklauso 18 skautų ir Eugenijus yra pasiryžęs padaryti savo draugovę viena geriausių. Tuntininkas Albertas Meilus, padeda abiem draugininkams praveisti sueigas ir taip pat deda visas pastangas, kad jaunieji broliai gautų kiek galima daugiau skautiškų žinių.

Mindaugo d-vės draugininko pareigas jau virš metų eina Kastytis Giedraitis. Į d-vės štabą įeina Algis Nasvytis, Kęstutis Karsokas ir Ričardas Staškus. Draugovei priklauso 20 jaunuolių, iš kurių 11 lanko St. Joseph's High School, 3 — St. Ignatius ir po vieną iš Cathedral Latin, Collinwood, Parma, Valley Forge, Richmond High ir Hillside Jr. High. Į sueigas kviečiami svečiai kalbėtojai, kuri supažindina mūsų jaunuolius su šių dienų problemomis. Labai įdomų pranešimą — pokalbį pravedė Vacys Vinclovas, Lithuanian Village, Inc. bendrovės direktorius. Jaunimas parodė labai didelį susidomėjimą lietuvių nmų statybos reikalais. Spalio 27 dienos sueigoje svečias kalbėtojas iš Federal Bureau of Investigation davė tikrai įdomų ir naudingą pokalbį mūsų jaunuoliams. Lapkričio 10 dieną visi Mindaugo d-vės skautai dalyvavo Neringos tunto Padėkos Dienos sueigoje.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HELP WANTED

FACTORY WORKERS

No experience necessary.

APPLY IN PERSON

VIKING CAULKING
GUN CO.

4518 Lakeside Ave.

(96-2)

Prieš porą savaitių Birutės ir Živilės d-vių vadovės kartu su Mindaugo d-vės vadovais turėjo pasitarimą bendrų kūčių reikalui. Vyresniųjų sesių ir brolių bendros kūčios įvyks gruodžio 20 dieną, šv. Jurgio parapijos salėje.

Šiuo metu Pilėnų tuntu priklauso apie 50 skautų ir keturi aktyvūs vadovai. Per eilę metų Pilėnų tuntas užaugino daug gražaus skautiško jaunimo, kurių dalis susibūrė pas skautus akademikus, kiti gi tapo skautais vyčiais. Gaila tik, kad nei vienas negrįžta į tuntą dirbti su jaunaisiais broliais. Mindaugo d-vės globėjas Vytautas A. Staškus tikisi, kad jo globojamos draugovės skautai baigę gimnaziją nepasitrauks iš tunto, ir ne tik kad dirbs su priaugančiu jaunimu, bet su laiku ir perims visą tunto veiklą.

(vs)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GRUODŽIO 14 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos tradiciniai pietūs.

GRUODŽIO 31 d. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkė.

1970

SAUSIO 4 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos Eglutė.

KOVO 14 D. Kaziuko mugė Naujosios Parapijos salėje.

BALANDŽIO 4 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos tradicinis pavasario balius.

BALANDŽIO 11 D. Būrutininkių parengimas.

BALANDŽIO 12 D. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 19 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos koncertas.

GEGUŽES 24 d. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigtuvės.

RUGSĖJO 26 D. Dirvos vakaras.

DETROIT

• "Aleksandras Stulginskis ir jo politinė etika", tokia tema skaitys paskaitą Petras Stravinskas gruodžio 7 d., 12 val. Lietuvių Namuose rengiamame buvusio Lietuvos prezidento Aleksandro Stulginskio paminėjime.

• Lietuvių Fondo Detroito vajeaus komitetas 1970 m. vasario 22 d. Lietuvių Namuose rengia pietus su menine dalimi.

HELP-WANTED MALE

MACHINE OPERATOR

For Conomatics, New Britain chockers, tracer lathes. Afternoon shift. 52 weeks per year plus overtime. Warren area. 313-536-1311. Monday through Friday 8 a.m.-4:30 p.m. An Equal Opportunity Employer (95-97)

SETUP MEN

Minimum 5 years experience on Conomatics, New Britain chockers, tracer lathes. Steady work 32 weeks per year. Overtime no layoffs. Warren area. Call 313-536-1311. Monday through Friday 8 a.m.-4:30 p.m. An Equal Opportunity Employer (95-97)

BEST WISHES

To All the Lithuanian People
**THE EXCELSIOR VARNISH
WORKS INCORPORATED**

1228 West 74th Street

281-8600

GREETINGS and BEST WISHES

**WILLIAM E. MARSAL
SCIENTIFIC SHOE FITTERS**

10519 CARNEGIE AVE.

RA 1-4242

GREETINGS and BEST WISHES

ARROW EXTERMINATING CO.

5455 BROADVIEW RD.

661-3553

GREETINGS and BEST WISHES

**SCHAEFER BODY INC.
SINCE 1880**

CLEVELAND'S COMPLETE BODY SHOP

5009 Superior (Near Innerbelt)

EN 1-0025

GREETINGS and BEST WISHES

**LAKELAND BODY & PAINT
SHOP**

EXPERT BODY REPAIRS REFINISHING
ALL WORK GUARANTEED
Rental Cars Available

1310 East 260 St.

RE 1-9006

GREETINGS and BEST WISHES

**NATIONWIDE
COMPLETE INSURANCE SERVICE**

5545 Wilson Mills Rd.

HI 2-6100

EARL W. MUTCH

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

**OMER W. SCHROEDER
GENERAL INSURANCE OF ALL TYPES**
815 SUPERIOR AVE., CLEVELAND 14, Ohio
Call PR 1-6000

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

JACK'S DONUTS

15652 Euclid Ave.

Call GL 1-9872

GREETINGS and BEST WISHES
**LONGFELLOW
Eagle Super Market**

JACK AND FRANK TROHA

15800 WATERLOO ROAD — CLEVELAND, OHIO 44110

PHONE: 486-4290

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

**DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA**

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• D. Slivynas ir ponias, gražios Blue Water Manor vasarvietės prie George ežero New Yorko valstijoje savininkai, žiemai persikėlė į savo rezidenciją Floridoje. Ponai Slivynai kasmet Dirvai paremti atsiunčia stambesnę auką. Šiais metais atsiuntė 100 dolerių.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės nariui

DOMUI PENIKUI

netikėtai mirus, Jo našlei TEODORAI, sūnams GERIMANTUI ir ROMUI su šeimomis ir visiems artimiesiems reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdme

LIETUVIŲ TAUTINIO SĄJŪDŽIO VADOVYBĖ:

Vytautas Abraitis
Kazys Bačauskas
Algirdas Budreckis
Jozas Maurukas
Bronius Nemickas
Tomas Sperauskas
Vincas Rastenis

Mirus mūsų mišiam kolegai Filisteriui

DOMUI PENIKUI

esam liūdesy su Velionio žmona TEODORA, sūnumis GERIMANTU, ROMUALDU, visais giminėmis ir reiškiam visiems gilią užuojautą ir paguodą žodį šioj skaudžioj valandoj

Korp! Neo-Lithuania
ir
Filisterių Sąjunga New Yorke

Mūsų Valdybos nariui, brangiam

DOMUI PENIKUI

nelauktai staigiai mirus, reiškiam gilią užuojautą velionio žmonai TEODORAI, sūnams GERIMANTUI ir ROMUALDUI ir jų šeimoms ir visiems giminėms

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Pirmininkas
New Yorke

Reiškiam gilią užuojautą mūsų buvusiam ilgalaikiam Valdybos pirmininkui

VYTAUTUI ABRAIČIUI

ir jo žmonai STELLAI, jų brangiam

TĖVUI IR UOŠVIUI

mirus Lietuvoje

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Pirmininkas
New Yorke

Už tokią didelę auką Dirva nuoširdžiai p. Slivynams dėkoja.

• Izabelė Dilienė, padidinimui savo mirusio vyro inž. Vlado Dilio įnašų Vilties draugijoje, atsiuntė 50 dolerių.

Už įnašo padidinimą p. Iz. Dilienei nuoširdžiai dėkojame.

• Antanas Razgaitis, SAS pirmininkas, rašo Dirvos redaktoriui:

"Lietuvių Studentų Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas Dainavoje 1969 m. XI. 1-2 dd. kreipė dėmesį į lietuviškosios spaudos darbą. Reiškiam Jums gilią dėkingumą už pasišventimą ir pastangas spaudos darbe. Linkime, kad DIRVA puosėtų lietuvių tiesos ir laisvės meilę."

• Mariaus Katiliškio, gyvenančio Chicagoje, romaną "Miškais ateina ruduo" išleido okupuotoje Lietuvoje leidykla Vaga su Vytauto Kazakevičiaus įžanginiu žodžiu, kuriame jis rašo: "Maždaug prieš dešimt metų M. Katiliškis vieną iš savo romanų simboliškai pavadino "Išėjusiems negrįžti". Bet laikas keičiasi, ir keičiasi žmonių likimai. Geriausia savo knyga M. Katiliškis grįžta į gimtąjį kraštą".

NEW YORK

• Valerija Polovinskaitė-Butkienė po ilgos ir sunkios ligos mirė š. m. lapkričio 28 dieną, savo namuose, Great Neck, New York.

Į JAV atvyko 1949 m. kartu su vyru pulk. Jeronimu Butkum, kuris nespėjęs naujoj žemėn net įsikurti, 1951 m. spalio 29 d. mirė palikdamas Valeriją vieną keliauti sunkiu išeivijos gyvenimo keliu.

Velionė buvo pavyzdinga LB, SLA, BALF ir LMKF Klubu narė, rėmė lietuvišką spaudą ir visus Lietuvai naudingus darbus, giliai pergyveno Lietuvos okupa-

ciją ir iki paskutinės gyvenimo minutės sielojosi jos išlaisvinimui.

Liko sūnus Jozas, atskridęs iš Venezuelos penkias minutes prieš motinai užmerkiant akis, duktė Aldona su šeimomis ir kiti giminės, kuriems visi new-yorkiečiai, pažinę velionę reiškia gilią užuojautą. Atsisveikinimo žodį tarė Gen. Konsulas A. Simutis ir organizacijų atstovai. Atsisveikinti susirinko daug velionės draugų bei pažįstamų.

• Klaipėdos krašto priėjimo prie Lietuvos minėjimas rengiamas sausio 18 d., sekmadienį, 3:30 val. popiet, Kongregacijos salėje, 85-01 91 St., Woodhaven, N. Y. Rengėjas — Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija.

• Birutė ir Antanas Novickiai, gyv. Ozone Park, N. Y., vietoje kalėdinių sveikinimų atsiuntė Balfui piniginę auką.

• D. Klinga, Brooklyne turįs taksų pildymo ir vertimų biurą, išvyko atostogų į Floridą, kur išbus pas p. Kaulalkius iki sausio 20 d.

BOSTON

BOSTONO LIETUVIŲ PILIEČIŲ DRAUGIJOS RINKIMAI

Gruodžio 14 d. sekmadienį, 2 val. p.p. įvyks Liet. Piliečių D-jos naujos valdybos rinkimai, kurie tęsis iki 6 val. vakaro. Rinkimais susidomėjimas didelis, ypač senesnės kartos tautiečių, kurie kasmet per rinkimus rodo savodidelį ryžtą ir vieningumą, norėdami praveisti į valdybą, beveik tuos pačius jiems žinomus narius.

Keista, kad jaunesnioji karta tais rinkimais nesidomi ir balsavimuose laikosi labai pa-

syviai. Pav., lapkričio mėn. nominacijos rinkimuose viso balsavo 184 draugijos nariai, gi jaunesnės kartos draugijos narių balsavimuose dalyvavo ne daugiau kaip 10%. Abejotina ar daugiau jų dalyvaus ir būsimoose rinkimuose, nors šįkart reikalingas rimtesnis ir štai kodėl: į naują valdybą dandiduoja keli jaunesnės kartos draugijos nariai. Jų tarpe ir draugijos narys J. Kapočius, kuris yra visiems žinomas kaip visuomenininkas ir gilaus patyrimo prekyboje žmogus. Tokiam draugijos nariui įėjus į valdybą, nėra abejonės, kad draugijos valdybos autoritetas žymiai pakiltų.

Draugijos nariai turėtų gerai pagalvoti ir draugijos gerovei kartas nuo karto keisti svarbesniosios valdybos narius naujais.

Tad per ateinančius rinkimus parodykime savo susirūpinimą ir aktyviai dalyvausime rinkimuose. Draugijos gerovė, garbė, ateitis ir lietuviškumas priklauso nuo išrinktos valdybos ne tik dabar, bet ir ateityje. (bu)

TORONTO

• Tėviškės žiburių dvidešimtmečio sukaktis buvo atžymėta šių metų lapkričio 30d. Prisikėlimo parapijos salėje koncertu ir vaišėmis, į kurias įėjo ir trumpa oficialioji dalis. Koncerto programą išpildė solistai Daiva Mongirdaitė ir Jonas Vaznelis. Jiems akomponavo Dalia Viskontienė. Repertuare buvo lietuvių kompozitorių kūriniai ir įvairių operų arijos. Vaišių metu, kurios skoningai šeimininkų buvo paruoštos, žodį tarė redaktorius dr. Pr. Gaida. Sveikintojai VLIKO pirmininkas dr. J. Valiūnas, konsulas J. Žmuidzinas, KLB Krašto Valdybos pirmininkas dr. S. Čepas ir kiti, pasidžiaugę sukaktuviniu kovo įnašu lietuviškoj veikloj, linkėjo ištvermės ir sėkmės tolimesniame darbe.

• Lietuviai Evangelikai Toronte šių metų lapkričio 28-29 d.d. suruošė šventę, kurioje plačiai buvo nagrinėjama šimo klausimai. Paskaitas skaitė kun. A. Trakis, kun. K. Burbuly, OPPORTUNITY, sparetime, addressing envelopes and circulars! Make \$27.00 per thousand. Handwritten or typed, in your home. Send just \$2.00 for Instructions plus List of Firms using addressers. Satisfaction Guaranteed! B&V ENTERPRISES, Dept. 12-2, P. O. Box 1056, Yucaipa, Calif. 92399. (97-98)

dr. A. Trakienė ir H. Lorenkaitė. Meninėj dalyjėjo vaidinimas, dainos, solo ir įvairūs kiti muzikiniai išpildymai. Vaišių metu, kurios vyko St. Joan of Arc salėje kalbėjo generalinis konsulas J. Žmuidzinas, A. Rinkūnas ir kiti. Šventė buvo baigta Lietuvos Himnu.

• Vlado Putvio šaulių kuopa lapkričio 29 d. paminėjo savo 15 metų įsisteigimo sukaktį. Minėjimas buvo paruoštas banketo forma šv. Jono parapijos salėje, kurio metu buvo pasakyta daug kalbų su geriausiais ir gražiausiais linkėjimais šau liškos veiklos ateiviai. Šiuo metu vietos šaulių kuopai vadovauja veiklus ir energingas pirmininkas St. Jokūbaitis.

• Dr. J. Valiūnas, VLIKO pirmininkas šių metų gruodžio 1 d. Toronte Prisikėlimo parapijos patalpose visuomenei padarė platų pranešimą apie pasaulinę politinę padėtį ir Lietuvos išsilaivinio perspektyvas. (pb)

AUKOS DIRVAI

E. Krištaponis, Cleveland 5.00
J. Daniliauskas, Stamford 4.00
I. Paukštys, Elizabeth 1.00
I. Ulpienė, Dorchester 2.00
L. Radzickas, Ann Arbor 2.00
V. Slavinskas, Monticello 2.00
J. Augaitis, Detroit 5.00
A. Zenkus, Worcester 2.00
P. Dalinis, Detroit 3.00
C. Stanulis, Dearborn 2.00
P. Dargis, Pittsburgh ... 25.00
J. Jurkus, Rochester 3.00
P. Vedeika, Detroit 2.00
V. Dubinskas, Chicago ... 10.00
P. Matukas, Rochester ... 5.00
J. Stelmoka, Landsdowne 7.00
P. Vaičiūnas, Boston 2.00
X.Y., Detroit 3.00
S. Selys, Cleveland 3.00
A. Šalčiūnas, Phila. 3.00
P. Povilaitis, Great Neck 2.00
I. Vasyliūnas, Somerville 10.00
J. Šardūnas, Hamilton 2.00
J. Žemaitis, Geneva 2.00
A. Meilus, Madrid 1.79
T. Vidugiris, London 2.29
J. Kumpikas, Hollis-Hills 2.00
R. Tamulionis, Detroit ... 2.00
R. Gintautas, Caseyville .. 3.00
I. Šermukšnis, Baltimore 4.00
V. Izbičkas, Westwood 3.00

Filisteriui

DOMUI PENIKUI

mirus, žmonai, sūnams su šeimomis ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

LST Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

A + A

DOMUI PENIKUI

mirus, jo žmonai TEODORAI PENIKIENEI, sūnams GERIMANTUI ir ROMUALDUI ir jų šeimoms reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdime

M. Ulėnienė
G. J. Valaičiai

Mūsų Kelio Redaktoriui ir Leidėjui
A. A.

DOMUI PENIKUI

mirus, jo žmonai ir sūnams su šeimomis didžio liūdesio valandoje reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdime

E. A. ir V. Musteikiai

Filisteriui

JONUI VALIUI

Australijoje mirus, giminėms ir pažįstamiems gilią užuojautą reiškia

LST Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

MARTAI KLEINAITIENEI

mirus, vyrui JONUI KLEINAIČIUI, DUKTERIMS IR GIMINĖMS, gilią užuojautą reiškia

ALT S-gos East St. Louis
apylinkės skyrius

Mylimam tėvui ir uošviui

KOSTUI ABRAIČIUI

Lietuvoje mirus, filisteriui VYTAUTUI ir STELLAI ABRAIČIAMS gilią užuojautą reiškia

LST Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

Tėvui ir uošviui

KOSTUI ABRAIČIUI

Lietuvoje mirus, VYTAUTUI ir STELLAI ABRAIČIAMS reiškiam nuoširdžią užuojautą

Ramanauskų šeima
Clevelande